

Listy Peckovska

Ročník XVIII / číslo 2 / 2008
Červenec - září 2008

Časopis přátel Harantova městečka a okolí

Z obsahu:

- Aktuálně z městečka - str. 2
- Kryštof Harant vlastníma očima - str. 11 - 12
- Osobnosti Peckovska - Albertina Bendová - str. 14
- Brouci v Pecce a okolí - str. 20 - 21
- Včelařství na Peckovsku - rozhovor - str. 22
- Prázdninový fejton - str. 24
- Program akcí na koupališti - str. 27

Harantovu cestopisu je letos 400 let

V letošním roce si připomínáme 400 let od vydání cestopisu Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdržic, pána na Pecce.

Autor ho vydal pod názvem *Cesta z království Českého do Benátek,*

odtud po moři do země Svaté, země Judské a dále do Egypta, a potom na horu Oreb, Sinai a sv. Kateřiny v pusté Arabii

v roce 1608, deset let po vykonané cestě.

Pokračování na str. 10

Červnové dobývání hradu se vydařilo. Další šermířská vystoupení se uskuteční v průběhu léta.

Foto -rego-

Z letního programu hradu:

- Středa 2.7. od 18 hodin

Katalánsko zpívá na Pecce (koncert pěveckého sboru ze španělského Mataró)

- 12. - 19.7.

Šermířská vystoupení na nádvoří

- Sobota 19.7. - **Ohňová šou** (cca 22 hod.)
- Neděle 20.7. - 12 a 14 hod.

Teatro Truhla - divadlo pro děti i dospělé

- Sobota 26. 7. - **Československé komorní duo**
- Sobota 16.8. - **Šermířské vystoupení** Metropolis
- Sobota 23.8. - **Pohádka o Honzovi** (divadlo/ šerm)

*Změna programu vyhrazena!
Více na www.hradpecka.cz*

Přední evropský ekonom má původ v Pecce

V Pecce můžeme několikrát do roka potkat významného ekonomu evropského formátu Jána Fidrmuce, docenta na Brunelově univerzitě v Londýně. V rodném městečku jeho otce Jaroslava se tu totiž pravidelně schází celá jejich velká rodina. V dubnu 2008 s ním vyšel rozhovor ve slovenských Hospodářských novinách, část článku jsme použili i pro naše Listy Peckovska.

Pokračování na str. 9

Vy se ptáte, my odpovídáme..

Vážený spoluobčané, než jsme se nadáli, máme tu léto, před námi jsou prázdniny, dovolené, čas, který bychom rádi trávili s našimi blízkými.

V minulých listech jsme odpovídali na několik dotazů od našich spoluobčanů. I v dnešním vydání tomu tak bude a my si dovolíme zodpovědět vaše dotazy.

Na náměstí v Pecce jsou od autobusů vyježděné koleje. Uvažuje se o opravě dláždění v těchto vyježděných místech?

Oprava dláždění se plánuje v druhé polovině letošního roku. Aby nedocházelo k opětovnému vyjíždění kolejí při dobrždování autobusů v místě zastávky, budou v tomto úseku položeny panely a povrch bude nově zadlážděn.

Proč se nepokračuje na opravě věže kostela v Pecce?

Na opravě kostela se pokračuje. Práce jsou závislé na finančních prostředcích z Programu regenerace Městských památkových zón z Ministerstva kultury, které přicházejí zpravidla v červenci. V letošním roce máme příslibenou částku 990 980 Kč. Podíl Městyse Pecka je 125 000 Kč a podíl farnosti 125 000 Kč. Celkem 1 240 980 Kč.

Také Královéhradecký kraj schválil dotaci ve výši 350 000 Kč. Tyto peníze však budou uvolněny, až po doložení dokladu o uhrazení stejně vysoké částky z Programu regenerace. V letošním roce bude dokončena fasáda na věži

kostela po korunní římsu a opravena obě nároží včetně oplechování měděným plechem.

V minulých letech probíhaly opravy již od jara proto, že firma Lestav prováděla opravy vlastními prostředky a do července akci předfinancovala. Oprava fasády je řešena subdavatelsky firmou Štukatéři, která již práce zahájila. **Započala výstavba čistírny odpadních vod a kanalizačního řadu. Kam a jak bude odváděna dešťová voda? Jaký je Harmonogram prací v jednotlivých částech obce, kdy bude akce dokončena?**

Dešťová voda bude odváděna do potoka stávající dešťovou kanalizací, která bude zachována. Nově vybudovanou kanalizací budou odváděny pouze splaškové vody.

Termíny zhotovení hlavních stok:

Podle předloženého osouhlaseného harmonogramu prací má být hlavní stoka P0 od ČOV ke hrázi bývalého rybníka a celá lokalita u Tiby hotova do půlky srpna.

Stoka P4 od bývalého kluziště k úřadu městyse od července do konce srpna. Stoka P7 od hráze rybníka po spodní silnici okolo lomu až ke kostelu od srpna do konce prosince.

Stoka P7.8 od Modré hvězdy do Lhoty bude zahájena do konce června.

Stoka P7.10 od bytovek přes Desatero ke hradu od října do února.

Stoka P 8,P9 lokalita nad školou od března do dub-

na, Stoka P.6 lokalita Žižkov od prosince do dubna. Objekt ČOV by měl být dokončen do poloviny srpna.

V současné době jsou práce proti harmonogramu v dvouměsíčním zpoždění. V případě deštivých dnů bude harmonogram upraven a práce budou probíhat ve zpevněných komunikacích.

Termín dokončení celé akce je plánován na červen 2008.

Od března 2008 musí být zahájen zkušební provoz ČOV.

Před započítím prací v jednotlivých ulicích proběhnou schůzky s majiteli všech nemovitostí, kde budou dohodnuty podmínky dopravní obslužnosti a upřesnění napojovacích bodů. První schůzka proběhla ve „Špačnickách“.

Po větrných smrštích se v lesích povaluje ohromné množství dřevní hmoty. Přesto se stále více kácí listnaté stromy rostoucí mimo komunikaci, mezi a potůčků. Rád bych věděl, kolik stromů rostoucích mimo les povolil úřad pokácet v posledních dvou letech a jakou nařídil náhradní výsadbu. Pokud ano, byla splněna?

V předchozích dvou letech Úřad městyse Pecka vydal souhlas na povolení pokácet 24 kusů jehličnatých stromů a 63 kusů listnatých stromů. Jednalo se převážně o redukci břehových porostů, stromy, které ohrožovaly nemovitosti, stromy narušené po větrných smrštích a některé

z důvodu výstavby kanalizace. Náhradní výsadba je dohadována individuálně, obec zatím nemá zpracovanou studii na výsadbu zeleně na veřejných prostranstvích, kde by mohla být nařízena náhradní výsadba.

Územní plán Městyse Pecka řeší několik lokalit, které budou nově zalesněny. Při povolování zalesnění nařizuje pověřený úřad vysázet na žádané lokality 20 – 30% tzv. meliorační dřeviny (listnaté stromy). Proto se domníváme, že obnova zeleně je velmi dobrá.

Přes opakované výzvy „Třídte odpad, třídte odpad“ je možné nahlednutím do popelnic zjistit, že značná část občanů tyto výzvy nerespektuje. Zajímalo by mě, jak hodlá zastupitelstvo městyse tento problém řešit?

Snahou zastupitelstva městyse je, aby občané odpad třídili. K tomu jsme jim vytvořili dobré podmínky, rozšiřujeme sběrná hnízda na tříděný odpad, sběrné středisko je otevřené 3x týdně. Třídíme plasty, sklo, papír, kovy, nebezpečný odpad a nově jsme rozšířili na sběr nápojových kartonů (ty ukládáme do sběrného střediska). Opět budeme rozšiřovat počet nádob na plasty a ty budou rozmístěny do Bělé u Pecky, k bytovkám pod Tešňákem. V nejbližších dnech bude v budově úřadu umístěn sběrný box na drobná elektrozařízení (monočlánky, mobilní telefony, apod.).

Pokračování na str. 3

Dvě tváře

Každý člověk má dvě tváře. Doslova i obrazně. Děti staršího školního věku či adolescenty nevyjímaje. Pokusím se o krátké zamyšlení.

Tvář hezká, příjemná. Lenka, Pavlína, Štěpánka, Kristýna, Michal, Mates, Milan a Roman. Současná devítka místní ZŠ.

Ve čtvrtek na svatého Jiří se vydali uklízet okolí hradu. Cestičky, odpadky, větve. S vlastním náradím. Bez problémů, společlivě. Ta samá parta, ten samý den odpo-

ledne. Zajišťují zdárný průběh dopravní soutěže pro ostatní žáky v Desateru. Bez nich by soutěž neproběhla. Moc jim za to děkuji.

Tvář ošklivá. Vajglů plně školní hřiště, propálený tartan, zničený plot, posprejované dveře kostela, střepy a další nepořádek v průchodu na náměstí. Mladiství provokují cigaretami na veřejnosti, sprostě nadávají, nezdraví, jsou hluční. Ničí obecní majetek, kde není žalobce...znáte to.

Nevím, proč to dělají, ne-

znám řešení. Na děti platí slova, domluvy a kázání velmi málo. Řídí se vzory, činy, konáním lidí, které vidí. Chybí to kladné, co by mohly okoukat od dospělých. Chci říci, že když tatík nadává při řízení v autě, budou děti asi taky, když počestní občané řvou vulgarity na rozhodčího kopané a jsou při tom děti, bude jim to připadat normální, když děda hází odpadky k sousedovi na zahradu, vnukovi to divně nepřijde, když kouří celá rodina, těžko mladým něco vysvětlovat. Pije-li otec denně, berou to děti jako společenskou normu. Pohotově reagují na dotaz „proč ses to nenaučil“? Protože jste mě to nenaučil. To

také nemají ze své hlavy atd. Takže jestli chce někdo změnit k lepšímu mládež, musí si nejprve zamést před vlastním prahem.

A ještě technická poznámka. Co provedou žáci ZŠ v mimoškolním čase, neřeší škola. Ani nemůže. Ani nechce. Za děti jsou v této době před zákonem zodpovědní zákonní zástupci. Hodnotíme chování žáků ve škole, nikoli na veřejnosti, proto při jakémkoli problému oslovte přímo jejich rodiče, bude to mít větší účinek a nebude to tak pokrytecké. Jsou to jejich děti a jejich budoucnost. A budete-li mít dojem, že je to málo, volejte policii, jsou tady kvůli pořádku a pro nás.

Libor Stuchlík

Vy se ptáte...

Jsou mezi námi tací, kteří třídí, vozí tento odpad do sběrného dvoru, aby nezaplňovali nádoby, které jsou někdy přeplněné, ale jsou také ti, kteří vše bez rozmyslu odloží do popelnice. Ti pak upozorňují na to, že jim popelnice nestačí.

Záleží na přístupu každého z nás, jak nastavený systém využívá nebo zneužívá. Městys Pecka platí firmě RUND za každou vydanou známku na popelnice 940,-Kč za rok. Je škoda, když známka leží v šuplíku a není využita, přesto ji všichni zaplatíme.

Na závěr nám dovolte popřát vám krásnou dovolenou, hodně sluníčka, pohodu a načerpání sil.

Hana Štěrbová, Jaroslav Mikulka

Setkání s dárci krve

V sobotu 5. dubna se uskutečnilo na Úřadu městyse Pecka setkání s dárci krve, knihou a květinou jsme poděkovali těmto dárcům:

Pavel Jan – 72 odběrů, Pavel Milan 70 odběrů, Munzar Ladislav – 66 odběrů, Holoušová Helena – 63 odběrů, Kuncel Radko – 52 odběrů, Stuchlík Luboš – 52 odběrů, Matucha Milan – 48 odběrů, Vágenknechtová Bohuslava – 47 odběrů, Pech Jiří – 44 odběrů, Pavlová Marie – 43 odběrů, Munzarová Dagmar – 40 odběrů, Kobrýnová Jana – 33 odběrů, Kosová Milena – 32 odběrů, Krátká Růžena – 31 odběrů, Nyč Josef – 29 odběrů, Lacina Jan – 22 odběrů, Řezníčková Jindra – 20 odběrů, Tichá Jana – 16 odběrů, Pospíšil Jiří – 16 odběrů, Petr Luboš – 15 odběrů, Munzarová Kateřina – 13 odběrů, Janák Miroslav – 13 odběrů, Krátká Pavlína – 7 odběrů a Ing. Berger Josef – 7 odběrů.

Děkujeme všem za jejich záslužnou činnost pro nás všechny a přejeme pevné zdraví.

-MěÚ-

Peckovské hádanky

Milí čtenáři,

při probírání se starými peckovskými fotografiemi přicházíme na to, kolik stále ještě stojících domů změnilo svou tvář a kolik domů už ani neexistuje. V několika následujících číslech našich Listů Vám proto zadáme několik hádanek, které vznikly při prohlížení starých alb. Dnešní otázka zní: **O jaké čp. domu v Pecce se jedná na tomto obrázku?** Odpovědi s případnými poznámkami týkajícími se historie a současného využití tohoto objektu můžete adresovat na Místní knihovnu v Pecce (knihovna.pecka@cbox.cz) nebo na Úřad městyse Pecky. Těšíme se na Vaše odpovědi! Jména správně tipujících čtenářů uveřejníme v LP 3.08.

Vaše redakce

Od vysvěcení kostela sv. Bartoloměje uplynulo 250 let - část 2.

Popis stavby

(PhC. Z. Kotíková)

Jméno stavitele peckovského kostela neznáme, je však zřejmé, že jako téměř všichni venkovští stavitelé této doby i on podléhal vlivům architektury Kiliána Ignáce Dienzenhofera. Zároveň patrně pod vlivem tehdy u nás se šířících myšlenek klasicismu, příšlého z Francie, hledal vzor v oněch stavbách velkého architekta, kde se uplatňovalo klidné, přísně tektonicky pojaté řešení vnější architektury. Byly to nejspíše kostel v Počáplí (1724), průčelí kostela Bolestné P. Marie u Alžbětinek (1727) a kostel sv. Jana na Skalce (1730) v Praze, jejichž vnější vzhled působil na stavitele peckovského kostela. Vedle toho měly zde již jistě také podíl vlivy nového klasicizujícího směru, který prozrazuje především přísná tektonika a samotná forma pilastrů a kladí. Vlivy, které působily na stavitele, nejsou uplatněny s tvůrčí invencí, ale aplikovány na obvyklé schema kostelní architektury, a to velmi šťastně, takže se docílilo zamýšlené působivosti a vznikl tak jeden z velmi působivých kostelů našeho venkova. Kostel je jednodlní kamenná omítaná stavba s lodí o dvou klenebních polích, kněžištěm užším než loď o jednom klenebním poli a s oblým závěrem. K západní zdi podélné lodi je představena věž. Přístavky při kněžišti jsou nižší než kostel, sahají do poloviční výše oken a jejich střecha k hlavicím pilastrů. Jejich západní stěna je konkávně vykrojena, čímž vzniká po obou stranách kněžiště typicky barokní linie prohnutého půdorysu, která

dociluje vrcholového účinku na průčelí kostela, kde je přistavěna věž čtvercového půdorysu, sepjatá s lodí konkávně vydutými masivními zdmi, ve kterých se nalézají postranní vchody a točité schodiště.

Zdi kostela jsou zvenčí členěny v příjemném rytmu toskánskými pilastry s profilovanými hlavicemi, odpovídajícími konstruktivní složce kostela. V souhlasu s členěním vnitřního prostoru rozdělují tyto pilastry vnější stěnu podélné lodi na dvě pole, zdůrazňují jedno pole kněžiště, jehož je vidět nad přístavky pouze horní část, zdobí nároží věže a oblý závěr rozdělují na tři pole. Zdi přístavků pilastry členěny nejsou.

Vodorovně obíhá kol celého kostela dole trnož vysoký 0,95 m zarůžovělého pískovce místního původu, z něhož je provedena i profilace patek pilastrů. Nahoře nad pilastry je kladí o architravu, tryglyfovém vlysu a s bohatě profilovanou římsou. Stěny lodi jsou v polích mezi pilastry prolomeny dvěma páry oken, zakončených stlačeným obloukem a ozdobených mělce profilovaným rámcem. Ve třech hladkých polích závěru se nalézají tři okna, z nichž střední za oltářem je slepé. Jsou orámována stejným způsobem jako okna v lodi.

Pod okny na jižní i severní straně kostela jsou prolomeny postranní pravoúhlé vchody s profilovaným ostěním. Nevejdeme-li tudy a obrátíme se na západ k hlavnímu průčelí, naskytne se nám pohled na nejkrásnější část vnější architektury kostela a zároveň tím dokončíme prohlídku kostela zvenčí.

Průčelí se skládá ze tří čas-

tí. Střední část – o něco širší než jedna třetina celého průčelí – je vlastně čelní stěnou spodní stavby lodě. Západní stěně lodě je představena věž a jeví se jako vysunutá dopředu. Tento dojem je ještě zesílen tvarem postranních zdí průčelí, které ustupují šikmo k nárožím lodi kostela a jsou konkávně prohnuty. Vyduté křivky postranních zdí, které jako by vysunovaly dopředu střední štíhlou a do výšky pnoucí se věž, propůjčují malebnému průčelí ráz téměř monumentální. Dole probíhá celým průčelím pískovcový trnož téže výšky jako na ostatní stavbě kostela a z patek provedených v pískovci vyběhají opět toskánské pilastry, které zesilují ještě výškovou působivost stěn, zatímco silně vysunutá římsa kladí zdůrazňuje při pohledu zespoda hybnou křivku průčelí.

Střední stěna průčelí mezi pilastry je členěna ještě podloženými pásy, mezi nimiž je umístěn vchod a nad ním okno. Toto členění zesiluje ještě optickou šláhlost a výškové působení střední části průčelí. V této části je hlavní vchod do kostela, pravoúhlý, lemovaný profilovaným, v horních rozích zalomeným ostěním, které vybíhá dole z hladkého trnože ze stejného materiálu, ale nižšího než trnož stavby. Nadpraží je zdobeno dvěma štítky v mělkém reliéfu, uprostřed nichž se nalézají čtyřlístá růžice s paprsky mezi listy, a ukončeno je trojhranným, po stranách dovnitř prohnutým římsovým štítem. Okno nad vchodem je lemováno, jako okna v lodích, štukovým zalamaným rámcem, k němuž je připojeno drobnými volutami profilova-

né obloukové nadpraží.

Obě postranní stěny průčelí mají vchody, z nichž vchod v pravém jižním křídle vede ke schodišti na věž, v levém severním do kobky, kterou se kdysi vyťahovaly na věž zvony. Oba tyto vchody mají stejné ostění jako vchod střední. Jejich jednoduché hladké nadpraží s drobnými volutami na stranách je zakončeno obloukovou římsou. Nad vchody je prolomeno kulaté okénko, v jižním křídle do polovic zazděné a nad ním velké okno v jižním křídle, opět v dolní části zazděné. Také tato okna jsou lemována maltovým rámcem a mají nad hladkým, po stranách drobnými volutami zdobeným nástavcem, profilovanou stříškovitou římsou. Konečně pod kladím je umístěno ještě jedno kulaté okénko.

Věž je na nárožích opatřena pilastry s jednoduchými profilovanými hlavicemi, pod nimiž jsou v mělkém reliéfu provedeny čabraky. Nad hlavicemi jsou na pilastrech úseky jednoduše profilované římsy, nahoře pak probíhá kol celé věže kladí, které je kolem hodin na každé stěně věže dolů a nahoru obloukovitě prohnuté. Ve stěnách jsou umístěna na západní, jižní a severní stěně okna stejného tvaru. Jsou zakončena půlkruhovým obloukem, k němuž je připojen hladký, v mělkém reliéfu provedený nástavec, zdobený dole u podélných stran okna kapkami a nahoře drobnými volutami. Uprostřed nástavce je veliký klenák, sahající přes rámeček k oknu. Nad nástavcem je stříškovitá římsa s prohnutými rameny.

Pokračování příště

„Tam je můj poklad, kde leží mé srdce ...“

Před jedním tisícem let se na území dnešní Pecky usadil muž. Jak se jmenoval, nevíme. Za ním přicházeli další, kteří hledali klid nebo utekli před otroctvím svého pána. Hypotéza, ale tak nějak to mohlo být. Čas šel dál a vznikla vesnice s malým kostelíkem, potom městečko s větším kostelem, v Pecce byl stavěn dům za domem. Před 250 lety za kartuziá-

nů postavili lidé z obce kostel, který můžeme obdivovat dodnes.

Myslím si, že tento kostel je obdivu hoděn. Proč...

Každý dům a každý byt je součástí našeho života jenom na dvě nebo tři generace. Dům Boží je však pro více generací a ti, kdo ho stavěli, nemysleli jenom na sebe, ale i na nás. Udělali to z milosti pro jiné, ale nejenom to, v bu-

dově kostela viděli i svou pozemskou věčnost a svou nesmrtelnost. Proto je náš kostel tak krásný.

Co můžu udělat dnes já pro svou věčnost?

Co můžu udělat já dnes pro nastupující generace?

Co můžu udělat já dnes pro svou víru?

Otázka za otázkou, ale důležité je otázky nejen položit, ale také si na ně odpovědět. Od lidí jsem slyšel, že náš kostel by měl opravovat Vatikán - a já se ptám: kdo stavěl ten kostel a pro koho? Takové názory měli komunisti a pak je předkládali lidem. Ale v kronice ze starších časů je to jinak a píše se tam o peckovských občanech a o jejich velkém

srdci, které měli pro městečko, pro kulturní dění a pro své děti.

Náš kostel není jen místem posledního odpočinku hradních pánů, v našem kostele se odehrávají významné životní události občanů - křest, svatba a na konci života pohřeb. To znamená, že byl a je neustále součástí našeho života.

Proto děkuji dnes všem našim předkům, kteří se zasloužili o výstavbu kostela sv. Bartoloměje, který postavili tak, že vypadá důstojně i po 250 letech. Proto (jak říkají templáři) - kde leží mé srdce, tam je můj poklad i v dnešní době - v mé Pecce, v mém kostele i na mém hradě.

Váš P. Erhard, msf

Fotografická soutěž vyhodnocena

Ve čtvrtek 11. června vyhodnotila odborná porota, zastoupená předsedou Fotoklubu Nová Paka Miroslavem Suchánkem a místopředsedou Jiřím Tejchmanem další ročník fotografické soutěže, kterou pravidelně vyhlašují Kulturní sdružení Harant a Městys Pecka.

Do soutěže se tentokrát přihlásilo 5 fotografů s 26 fotografiemi. Téma soutěže znělo „Můj pohled na vodu ve všech podobách na Peckovsku“.

Porota posoudila všechny fotografie a udělila:

1. místo Tomáši Bergerovi za soubor fotografií Cesta, Chalupa a Kaluž.
2. místo Janě Sandnerové za fotografii Podzimní Javorka
3. místo Janě Sandnerové za fotografii Noční Brodek.

Soutěže se zúčastnili: Tomáš Berger (Pecka), Dušan Pavel (Bělá u Pecky), Zuzana Plecháčová (Bukovina), Jana Sandnerová (SRN) a Jaroslav Štrop st. (Bělá u Pecky).

Všechny fotografie budou vystaveny od 1. července do 30. září ve vstupní chodbě peckovského hradu. -vt-

Vítězný snímek Tomáše Bergra - zmenšený otisk se samozřejmě s originálem nemůže rovnat...

Koncerty v kostele

V průběhu léta bude u příležitosti výročí výstavby kostela sv. Bartoloměje uspořádáno několik koncertů.

• V **sobotu 23. srpna** v předvečer peckovské pouti - koncert v kostele sv. Mikuláše v Horní Brusnici - **Jakub Smolík**. Pořádá a zve Agentura MP (více informací na tel. 777 862 324).

• V **neděli 21. září** o peckovském posvícení - koncert v kostele sv. Bartoloměje v Pecce v 9.30 hodin - **Hořický komorní orchestr**.

Další informace budou včas zveřejněny.

Kulturní sdružení Harant a Městys Pecka
vyhlašují
fotografickou soutěž
na téma

„Kameny a kamínky na Peckovsku“

Fotografie libovolného formátu s příloženou adresou můžete odevzdat v kanceláři městyse nebo v místní knihovně **do 15. května 2009**.

Vybrané fotografie budou opět oceněny a vystaveny.

Ze školy

Na zelenou! Bezpečná cesta do školy!

Minulý rok na podzim jsme na internetu „narazili“ na Nadaci Partnerství, která podporuje projekty udržitelného rozvoje ve všech regionech České republiky. V její nabídce jsme našli program Bezpečná cesta do školy. Pročetli jsme si ho a zjistili jsme, že bychom na tento grant mohli dosáhnout, nebo to alespoň zkusit.

Všichni víme, že když se děti nedopravují do školy autem, nebo autobusem, musí přes několik nebezpečných míst, ať už jdou od Bělé či z Desatera. V kterých místech je situace nejkritičtější, jsme se dověděli z dotazníků, které jsme dětem a rodičům rozdali. Ze čtrnácti otázek, resp. odpovědí jsme chtěli vědět, jak se děti dopravují do školy, zda samy či v doprovodu, jak často pěšky, na kole, autem a autobusem, která nebezpečná místa na své „trati“ do školy mají, jaká opatření by rodiče navrhovali. Ze statistiky vyšlo, že naprosto nejnebezpečnější je zatáčka nad hřištěm, potom zatáčka v lese do Bělé, křižovatka u úřadu, silnice u hotelu Koruna a zatáčky

**NADACE
PARTNERSTVÍ**

nad náměstím.

Na jaře vydala Nadace partnerství výzvu k podávání grantů, takže jsme vyplnili formulář a odeslali ho s nadějí, že to vyjde. Skutečně se do měsíce z nadace ozvali, že projekt podpoří a žádanou finanční částku 90 000 Kč poskytnou. Do této sumy je zahrnuto zaplacení dopravní studie, která byla podmínkou grantu, dále potom zastřešené stojany na kola a zábrany vjezdu aut.

V úterý 3. června jsme v naší škole uspořádali setkání všech, kdo jsou v projektu zapojeni nebo zapojeni budou. Přijel projektant, dále pak zástupci Nadace Partnerství, hlavního sponzora pojišťovny AXA, Městyse Pecka, E&M Manufakturing, Dopravního inspektorátu Policie ČR, tisku a samozřejmě i naše děti, které dotazníky zpracovávaly a vytvářely prezentaci o své práci a dalších plánovaných krocích.

A jak bychom si to dále představovali? Nabízí se

vytvoření stezky, která by vedla mimo nejkritičtější místo (zatáčku nad hřištěm). Začátek této stezky pro pěší i cyklisty by byl u transformátoru, vedla by stávající cestou směrem k Nečáskovým, zhruba na úrovni počátku lesa strání dolů a tam by se napojila na vytvořenou cestu mezi parcelami u E&M Manufakturing. Chtěli bychom ji protáhnout až do Bělé, ale to už je na projektantovi, jakou trasu zvolí.

Výsledky našeho zkoumání jsme předali právě projektantovi, který mimo

naplánování stezky poskytne i návrhy na změnu dopravní situace v naší obci. A protože je to člověk, který se podobnými projekty již zabýval, budeme věřit, že se s danou situací zdárně vypořádá ke spokojenosti všech zúčastněných stran.

Fotografie a výsledky našeho projektu si můžete prohlédnout na našich webových stránkách (www.zs-pecka.cz).

Další schůzka se uskuteční v září, kdy se dovíme, jaká opatření projektant navrhl.

Šárka Kodymová

Po stopách pramenů Javorky a Brodku

V rámci projektu Voda jsme se 28. května 2008 se třetíky z peckovské školy vydali hledat prameny zdejších potoků Javorky a Brodku. Jako průvodce s námi šla paní Trybenekrová z místní knihovny, díky které jsme se dozvěděli spoustu zajímavostí o okolí Pecky.

Čekala nás dlouhá cesta, ta vedla kolem kostela sv. Bartoloměje, který letos, jak jsme se dozvěděli, slaví 250 let. Pod příkrým svahem Skleněného kopce jsme se dostali k potoku Brodek, u kterého děti rozluštily nápis na po-

mníku ze sedmileté války z roku 1758. Odtud cesta ubíhala přes Svatojánský kopec, kolem hřbitova, až k Lázním. Zde se děti mohly dozvědět, že nad někdejšími lázněmi bývalo popraviště. Z tajemného místa naše cesta pokračovala po zelené značce nádhernou přírodou, kde děti poznávaly nejrůznější a nejrozmanitější rostliny. Abychom se dostali k prameni Javoroky, museli jsme projít hustým lesem kolem chaty veterináře Hníka, kterého ve své době navštívil sám básník Jaroslav Seifert. Není divu, že se zde básníkovi líbilo, vždyť i dnes okolní příroda zve všechny, kdo umí poslouchat, na jedinečný koncert. Po krátkém zastavení u Hníkovy chaty, nás čekalo už jen pár kroků k našemu prvnímu cíli, prameni Javoroky. Děti se na vlastní oči přesvědčily, že u pramene roste javor, proto název Javoroka.

Než jsme zamířili k našemu druhému cíli, k prameni Brodku, stavili jsme se na velice tajemném místě. Podle pověsti se zde propadla loupežnická chalupa i se všemi loupežníky a muzikanty přímo do bažiny. Bažinu jsme viděli na vlastní oči a vyslechli jsme si i pověst, která o tomto místě zvaném Červený kříž vypráví.

Od Červeného kříže se cesta klikatila lesem až nad Staňkov, kde v místních rozkvetlých lukách začíná svou cestu potůček Brodek. Až se Brodek setká s Lázeňským potokem, vznikne Javoroka.

Za stálého doprovodu sluníčka jsme šťastně dorazili do Pecky a už teď se těšíme na další poznávání okolí Pecky.

Lenka Dyntarová

Byl krásný slunný 2. červen a my jsme s třetí třídou vyrazili na exkurzi do Vidonic. Po zajímavé prohlídce vidonické pekárny, kde se děti seznámily s tím, jak se vůbec peče chléb, housky, rohlíky a další dobrotky, jsme se vydali kolem Vidonického mlýna do Kalu. Z Kalu pak polními cestami rovnou za nosem k Pece. Cestou jsme se zastavili na Krkonošské vyhlídce, kde si děti opekly buřtíky a housičky. Na závěr cesty ještě předvedly své umělecké sklony ve stavění domečků ve zdejším lese. A že se jim povedly.

-ld-

Pasování na čtenáře

V úterý 10. června proběhlo v 1. třídě základní školy „pasování prvňáčků na čtenáře“.

Děti předvedly nejprve krátký kulturní program, kde zatančily mazurku v „Medvědí tanečku“ ,zarecitovaly básničky a děvčata zpestřila program hrou na flétničky. Poté každý přečetl část textu ze Slabikáře. Nakonec Viktorka Jirková přednesla za spolužáky slib, že budou s knihami zacházet opatrně a budou si jich vážit. Pasováno rytířem bylo 11 prvňáčků.

Jako upomínku na tento slavnostní den obdrželi žáci několik dárků. Paní ředitelka základní školy Věra Pavlová předala dětem krásnou knížku, plnou medvědíh příběhů a hádanek. Knihovnice Věra Trybenekrová jim dala průkaz do místní knihovny a pasovací listinu. Dále děti dostaly čtenářský zápisník, propisku a odznak čtenáře.

Novým malým čtenářům přejeme, aby v knihách našli hodně nových poznatků, zajímavostí i zábavy.

*Jana Morávková,
řídící učitelka*

Pohádka o knížce a počítači

Byla jednou jedna knížka a jeden počítač. Byly velcí kamarádi. Do knihovny přišly děti a hrály si spíše s počítačem. Kniha a počítač se proto začaly hádat. Kniha byla smutná, že si jí nikdo nevšimá. Velká moudrá kniha prohlásila, že je to proto, že má počítač více informací než ona. Ale kniha se nedala. Jednou přišlo do knihovny sedm dětí a některé si hrály s počítačem a některé si prohlížely knížky, ve kterých byly krásné pohádky a obrázky. Nakonec kniha a počítač přišly na to, že jsou potřební oba. Proto se přestaly hádat a staly se opět kamarády.

Žáci 3. třídy ZŠ

strana 7

Filip - autorská povídka

Za jasného březnového odpoledne sedím před hospodou s kamarády.

„Ty vypadáš,“ povídá můj dobrý kamarád Petr. Rozpustile jsem se na něj usmál. Myslel si, že jsem opilý. Měl pravdu. Jak jsem to tak rychle stihl, ptal jsem se sám sebe. Ještě před hodinou jsem se projížděl na běžkách. Jezdím každý den. Je to dobrý odreagování. Jenže jsem byl moc dehydrovaný, proto jsem se stavil v hospodě. Mí přátele mi objednali na zahřátí svařené víno a pak další a další alkohol. V tom jsem si vzpomněl, že bych měl zavolat svý drahý polovičce. I když, proč bych jí volal. Okolo mě jsou jiný krásný holky, na který si velmi rád sáhnu. Nakonec jsem svoji Elišce zavolal. Pověděl jsme jí, že mi není moc dobře. Ona mi brečí do telefonu, protože si dovedla představit, co právě dělám. Mrzí mě, že jsem jí zklamal a opil se jako dobytek. Měl bych jít domů. Osprchovat se a psychicky se připravit na dnešní koncert. Vlastně co doma. Ještě se tu pobavím, dám si jedno pivo a půjdu.

Koukám, že venku je už pořádná tma. Já jsem zase opilý, nebo jsem ještě nestihl vystřízlivět z odpoledne.

„Matěji, neměli bysme už jít na ten koncert? Sbalíme tam pěkný děvčátka.“ Matěj se slabě pousmál.

„Filipe, za prvé holky už máme, za druhé jsi tak opilý, že bys tam nedošel, a

za třetí by bylo nejlepší dopravit tě domů.“

Stejně jsme vyrazili na koncert. Zastavili jsme u osvětlené chalupy a zbytek jsme chtěli dojít pěšky. Pletly se mi nohy, ale to nevadí. Matěj mě drží a vede vpřed.

Probudil jsem se odpoledne. Byla mi zima třestila mi hlava. Spal jsem oblečený ve své posteli, ale jak jsem se sem dostal? Nejspíš s Matějem, byli jsme přeci spolu, co bylo dál, jestli jsme se dostali na koncert, to si fakt nepamatuji. Půjdu do hospody, ale až večer. Ještě se prospím. Nechci přijít o dnešní párty.

Je to tu super! Opět sedím u pívka, no přeci nebudu pít limonádu, jak usmrkaný školák.

„Nazdar Filipe, je to pravda, že chodíš po chalupách a sexuálně napadáš mladý a bezbranný dívky?“

Polilo mě horko. Petr to neříkal z legrace.

„Co to povídáš?“

„Ty si nepamatuješ, že jsi večera spal s mojí sestrou Monikou?“

Neznám jeho sestru.

„Nevím o čem to mluvíš.“

Pohledem jsem zavadil o krásnou holku, která šla přímo k nám. Petr se na mě podíval a řekl: „No sestřičko, jen mu pověz, co se všechno odehrálo.“

Zkoumavě jsem se na ní podíval. „Já se na nic nepamatuji.“

„Já si pamatuji všechno, Filipe.“

„Byl jsem hrozný?“

„Budu z toho mít trauma

a to nemluví o tom, co by tomu řekla Eliška.“

Trochu jsem se vyděsil. „Počkej, nemůžeš jí to říct. Neuvěří ti.“

Monika se posměšně usmála. „Chudáček Filippek, podvedl svoji holčičku.“

„Tohle není legrace. Jestli se něco stalo, vyprovokovala jsi mě ty.“

„Jak to můžeš vědět, přeci si nic nepamatuješ? Neboj se, nic jí neřeknu. Nechám ji, aby si myslela, že má dokonalého kluka, který je jí věrný a vůbec nepije.“ Pravda je však taková, že by ses vyspal i se svojí vlastní sestrou. Jenom kdyby chtěla.“

Ta holka má bohužel pravdu. Pamatuje si všechno, co se večera stalo a od Petra zřejmě ví o mojí promiskuitní minulosti. Přiznám se. Chodil jsem s více děvčaty najednou. Nechal jsem toho, protože se to časově nedá stihnout. Nemůžu za to, že jsem neodolatelný muž. Skoro mistr světa ve skoku na lyžích. Jo, kdybych nepropadl ženám a alkoholu, mohl jsem být lepší než Jakub Janda! Co se dá dělat. Vlastně, co z toho člověk má, když je světový sportovec. „Víš co Moniko, dej mi pokoj. Já se jdu tamhle věnovat svojí holce.“

Přistoupil jsem zezadu k Elišce a objal jsem ji.

„Filipe, ty jsi něco provedl?“

Měla mě přečteného, mrcha jedna. „To tě už nemůžu ani obejmout? Já nic neprovedl.“

„Dobře, ale to, že máš v sobě zase alkohol, to nezapřeš.“

„Půjdem tancovat?“

„Nepůjdu tancovat z opilým zvířetem.“

Vzal jsem ji za zápěstí a táhnul ji na taneční parket. Vytrhla se mi a spadla na hudebníky. Rozbila si při pádu sandál. Vzala si ho do ruky a odešla si sednout na dlouhou lavici, kde seděla na samém konci Monika. Chtěl jsem se posadit vedle Elišky, ale ona si ode mne pořád odsedávala. Otočila se ke mně zády. Jen Monika viděla, že po tváři jí stékají slzy.

Byl by to takový hezký večer, za to může ta Petrova sestra. Ještě se po mě tak zvláště dívá. Měl jsem všeho dost, šel jsem za ní. Vzal ji za ruku, dotáhl do chodby a přitiskl ke zdi.

„Filipe, co se to s tebou děje? Tobě to povyražení večera nestačilo?“

Přestal jsem se kontrolovat. Bylo mi všechno jedno. Monika mě hrozně vzrušovala. Sáhnu jsem jí pod sukni. Bránila se, ale já jsem silnější. Pevně jsem jí sevřel a začal ji líbat.

Jako ve špatném filmu nás musela vidět Eliška. Poslala mě do háje. Tak fajn, všichni se na mě vykašlete! Já nikoho nepotřebuji! Nenávidím tenhle svět. Stal se ze mne necitelný, opilý idiot, který nenachází smysl života a skončí v pekle. Je to vlastně jen a jen moje vina!

*Alena Nedomová (*1985)*

Přední evropský ekonom...

Pokračování ze str. 1
Proč odcházejí mladí Slováci do zahraničí, aby tam dělali podřadné práce? Proč lidé migrují a jak často se jim daří promísit se s většinovou populací? Také na tyto otázky hledá odpověď výzkum slovenského ekonoma Jána Fidrmuce. I když je mu teprve 37 let, je světově uznávaným odborníkem na ekonomiky postkomunistických zemí. Rady však nedává našim politikům, ale britským studentům. Je totiž docentem na prestižní Brunelově univerzitě v Londýně, kde přednáší politickou ekonomii. „Fidrmuc je expert na oblasti ekonomie, hraničící s jinými vědními obory. Myslím si, že v této oblasti je to nejúspěšnější slovenský ekonom,“ říká Viliam Páleník z Ekonomického ústavu SAV.
Příčinou jeho odchodu do zahraničí byla kombinace profesionálních a politických důvodů. „Byl jsem proti rozpadu Česko-Slovenska a nebyl jsem spokojený s tím, jak se vyvíjí politická situace na Slovensku,“ vzpomíná Fidrmuc. Slovensko se podle něho posouvalo směrem na Balkán. Druhým důvodem byla jeho touha dále studovat ekonomii. „Ještě za studia jsem byl na výměnném pobytu ve Vídni na základě stipendia od rakouské vlády. Tehdy jsem pochopil, že studovat ekonomii na Slovensku nemělo žádný význam,“ řekl Fidrmuc.
V bývalých komunistických zemích podle něho

není žádná tradice výuky ekonomie, na školách se tu učila politická ekonomie založená na Marxových spisech. „Po změně režimu se začaly narychlo překládat některé učebnice a naši učitelé se museli přizpůsobit za pochodu. Někdy byli jen o lekci před námi,“ vzpomíná Fidrmuc. Co se týká odborného výzkumu, Slovensko je podle něho stále hluboko pod západoevropskou úroveň. „Když jdu na konferenci a potkám tam Slováka, je to buď student zahraniční vysoké školy, nebo pracuje v zahraničí,“ tvrdí Fidrmuc. Problémem je, že po revoluci se sice změnila situace ve výuce ekonomiky, lidé však zůstali ti samí. „Jak se říká, starého psa novým kouskům nenaučíš.“
Fidrmucovu kariéru nastartovalo až prestižní Fulbrightovo stipendium, díky kterému se dostal do USA. „Až tam jsem se naučil ekonomii tak, jak jí rozumí na Západě,“ říká Fidrmuc. Právě tady se také dostal k oblasti, která mu zajistila mezinárodní renomé – výzkum postkomunistických ekonomik. Jeho jméno si ve světě nejvíce spojují s ekonomickou analýzou volebního chování lidí. Světové kapacity ho však uznávají i pro jeho výzkumy z oblasti migrace a jazykové politiky EU. „Zkoumám, zda by EU měla mít 23 oficiálních jazyků nebo by jich stačilo méně,“ vysvětluje Fidrmuc. Překládat desetitisíce stran od-

borných textů například z estonštiny do maltštiny je totiž pro EU velkým finančním břemenem.
Přestože jeho výzkumy pomáhají více teorii ekonomiky, některé návrhy jeho týmu se uplatňují i v praxi. „V minulém roce mi vyšel článek, který hovořil o používání jazyků na celoevropské úrovni,“ říká Fidrmuc. Jeho nápady se už stihla inspirovat i EU. Vědě se však podle svých slov věnuje proto, že ho to baví. „Nesnažím se změnit svět,“ dodává se smíchem Fidrmuc. „Svůj úspěch měřím hlavně počtem publikací v odborných médiích. Mým cílem je publikovat v nejprestižnějších ekonomických časopisech,“ uzavírá rozhovor Fidrmuc.
Navzdor svému věku je Fidrmuc mezi evropskými vědci a akademiky pojmem. „Je to rozhodně jeden z mála slovenských ekonomů, který je výrazně vidět na mezinárodní scéně. Navíc je zajímavý tím, že se věnuje otáz-

kám, které se přímo týkají Česka a Slovenska,“ říká český ekonom Štěpán Jurajda. Paradoxně u nás není nikdo, kdo by se podobnými tématy zabýval. Fidrmucovi kolegové tvrdí, že za jeho úspěch může hlavně jeho cílevědomost. „Je příkladem toho, že když člověk sleduje svůj zájem a věnuje nějaké věci svou životní energii, možné je všechno. Přesně to je opis životní cesty Jána Fidrmuce. Je to člověk, který jde pevně za svým cílem,“ říká Jana Vyrasteková z Univerzity v Tilburgu.
Nakonec dává Ján Fidrmuc recept na úspěch: „Vždy jsem byl hodně ambiciózní a snažil jsem se dělat věci profesionálně. Věnuji se těm tématům, která mě skutečně zajímají a ze svých profesionálních úspěchů se dokážu těšit. Podle mne není správné, když se lidé snaží dělat něco jen proto, že čekají, že v tom budou úspěšní.“

*Připravila
Věra Trybenekrová*

Dělejte to správně

Pijte vodu z kohoutku

Řekněte NE balené vodě. Ušetříte a budete se chovat ekologicky. Nenechte se zmást tím, že balená voda je lepší než pitná voda z kohoutku. I obyčejná voda z kohoutku podléhá velmi přísné kontrole. Navíc plastové lahve jen zvyšují množství odpadu na skládkách.

Perte ekologicky

Nepoužívejte prací prostředky s fosfáty – zatěžují životní prostředí. Vyzkoušejte mýdlové prací prostředky. Mýdlo se ve vodním prostředí rychle rozkládá na látky v přírodě běžné. Perte optimálně při 40 °C – ušetříte tím 50% energie oproti praní při 90 °C. Vzdejte se aviváží – na čistotu prádla nemají vliv.

-js-

Informace z místní knihovny

Ve středu 7. května jsme se v rámci Čtení v knihovně vydali na první plánovanou vycházku po Pecce. Vycházek plánujeme více a měly by sloužit k tomu, abychom si ujasnili místopisné názvy a historické souvislosti v obci a okolí.

Jmenovanou středu jsme se vydali směrem do Lhoty. Putování jsme zahájili u radnice, kde jsme si připomněli pohostinství pana Roubala (do roku 1935) v prostoru dnešní pošty, později pana Bäumelta, s letním sezením pod kaštany na místě dnešní hasičské zbrojnice a parkoviště, kam se nechodilo jen na pivo, ale i na oblíbený kuželník.

Pokračovali jsme kolem čp. 159, bývalé Víchovy hospody (dříve U Khunů, U Lva, panské hospody), u které byl přistavěn dnes již zrušený taneční sál. Prošli jsme kolem nově rekonstruovaného domu čp. 160, který podle vyprávění sloužil za kartuziánů jako vyhlášená vinárna, do které jezdili až Jičínští. Dnešní pamětníci si pamatují, že tam chodili do krámku k Šepsovým pro zeleninu a pro mléko. Pod kopcem jsme prošli kolem rybníku Tešňáku a úzkou uličkou, nad kterou bývala chmelnice, na které se pěstoval chmel pro místní pivovar, jsme přišli na cestu

směřující do Lhoty. Nad Poprovou textilní továrnou (dnes sídlo I. Podzvičinské) a kolem Štemberkovy vily jsme došli k hasičské nádrži. Tady v prostoru návsi za dnešními garážemi jsme si připomněli jednu ze tří lhoteckých hospod (a prý se ve Lhotě všechny uživily!) - již zbořenou Richterovu. Těmi dalšími byla Šepsova hospoda v čp. 330 a Rumlova v čp. 308. Za domem stojí ve břehu pomník na památku padlým v 1. světové válce a naproti u hasičské zbrojnice nová zvonice se zvonkem od Kociánových, na který bylo kdysi pravidelně zvoněno klekání a po-

ledne. Největším překvapením pro nás však byly zbytky bývalého rybníku, ke kterému nás zavedla naše průvodkyně Lhotou paní Olga Janáčková. Zbytky hráze a silné prameniště nás přesvědčily o tom, že rybník může být i na kopci. Dle ústního podání tam žila v domku rodina, která měla za úkol starat se o rybník a dodávat ryby do hradní kuchyně. O červencovém a srpnovém čtení se v případě pěkného počasí opět vydáme na procházku Peckou, ve vitríně na náměstí a na nástěnce u knihovny budou včas zveřejněny termíny a trasy.

-vt-

Harantovu cestopisu je letos 400 let

Pokračování ze str. 1

V předmluvě se Harant zmiňuje o svých předchůdcích ve Svaté zemi, jakými byli např. Kabátník a Prefát, a jejich cestopisy srovnává se svým. Harantův cestopis je rozvržen do dvou dílů a má celkem 75 kapitol. Kompozičně se člení do šesti částí, z nichž první tři tvoří první díl a zbývající tři druhý díl. Harant velmi dbal na obsahovou i grafickou úroveň práce, než začal cestopis psát, prostudoval velké množství literatury, která s tématem souvisela, a v závěru cestopisu se odkázal na téměř šest set autorů, z jejichž knih čerpal, ale v hojně míře i citoval. Během cesty si jako zručný kreslíř pořídil množství pečlivých a důkladných nákresů, zachycujících jak významná místa, která navštívil, tak momentky ze života místního obyvatelstva, které

pak pro knižní vydání cestopisu nechal zhotovit jako dřevoryty u zkušeného rytce Jana Willenberga.

Dalšího vydání se cestopis dočkal až po 247 letech v roce 1855. V době národního obrození se o vydání díla svého slavného krajana postaral miletínský rodák Karel Jaromír Erben. Po dalších více než sto letech cestopis upravil, zkrátil a převyprávěl pro dětského čtenáře známý český spisovatel Josef Kožík. V této podobě je cestopis dodnes vydáván.

U příležitosti výročí vydání Harantova cestopisu uspořádala počátkem května 2008 Galerie Klatovy/Klenová a Ústav českých dějin FF UK na hradě Klenová vědecké sympozium pod názvem Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic a intelektuální život jeho doby. V dvoudenním programu vystoupili přední

čeští historici se svými příspěvky, ve kterých se mluvilo o šlechtické vzdělanosti harantovské doby, katolickém zemském patriotismu, o různých podobách renesančních cestopisů a o Harantově cestopisu jako

prostředku sebeprezentace, o astronomii a alchymii v rudolfínské době, o kompoziční činnosti Kryštofa Haranta v kontextu hudebního vývoje v předbělohorské době atd.

Harantova osobnost byla natolik výrazná, že dodnes oslovuje nejen historiky, muzikanty, zpěváky a cestovatele, ale dokonce i fyziky. Když totiž český astronom Petr Pravec z Astronomického ústavu Akademie věd objevil 1. května 1997 v Ondřejově u Prahy asteroid 17 702, nazval tuto planetku Kryštofharant.

Věra Trybenekrová

Perlička na závěr

O Harantovi a jeho cestopisu se dodnes učí ve školách. I pro peckovské děti je to někdy látka náročná a učitelé se pak z písemné práce dozvědí například toto: „Kryštof Harant byl z polžic a bez družic a byl upálen roku 1415 na Staroměstském náměstí.“

-r-

Kryštof Harant vlastníma očima

V roce 1608 byl poprvé vydán známý cestopis z pera muže mnoha identit – českého šlechtice, cestovatele, spisovatele, hudebního skladatele a v neposlední řadě popraveného účastníka protihabsburského odboje – Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdruzic. Čtyřsetleté výročí vydání této knihy, které si letos připomínáme, je jistě pádným důvodem k zamyšlení nad osudem muže, který patří k nejpozoruhodnějším a zároveň k nejrozporuplnějším osobnostem starších českých dějin. Snad právě proto je dosavadní harantovská literatura tak rozsáhlá a interpretace Harantových činů tak nejednoznačná. V souvislosti s harantovským jubileem však stále více vystupuje na povrch jedna zajímavá skutečnost. Zatímco Harantův životopis obsahuje mnoho bílých míst, která se asi nikdy nepodaří zaplnit hodnověrnými informacemi, jeho literární dílo už bylo prozkoumáno snad ze všech možných úhlů a mohlo by se tedy zdát, že zde už není co objevovat. Přesto se domnívám, že opak je pravdou. Pokusím se opustit tradiční rovinu interpretace Harantova díla, akcentující jeho žánrovou příslušnost mezi cestopisy, a zkusím ho využít jako takzvaný ego-dokument. Tato badatelská strategie by měla umožnit rekonstrukci méně zjevných rovin Harantova spisu. Nebudu se zabývat popisem putování do Svaté země a do Egypta ani literárními či vědeckými kvalitami knihy v kontextu raněnovověké cestopisné literatury. Půjde mi o něco jiného – o výsledování způsobu, jakým na

stránkách svého díla představuje autor sám sebe, ať už tak činí cíleně, bezděčně, anebo dokonce nechtěně. Je samozřejmé, že takový přístup je chůzí po tenkém ledě. Cestopis je zcela jiným druhem pramene než běžné ego-dokumenty typu paměti, deníků či soukromé korespondence. Pokusím se to vysvětlit na takřka učebnicovém příkladu. Snad každý autor raněnovověkého cestopisu v předmluvě ke své knize zdůrazňoval, že si je vědom vlastní intelektuální nedostatečnosti, s níž téma zpracoval. Co může na první pohled působit jako projev osobní skromnosti, je ve skutečnosti podřízením se nepsaným pravidlům tohoto literárního žánru. Jestliže také Kryštof Harant v předmluvě okázale zdůrazňuje, že si je vědom nedokonalosti svého díla, rozhodně tak nečiní proto, že by svým čtenářům předváděl skutečnou či falešnou skromnost. Postupuje stejně jako bezpočet jiných autorů nejen cestopisné literatury, kteří činili totéž, protože se to zkrátka slušelo a dělal to tak každý. Je to však právě předmluva k Harantovu cestopisu, která se rovině obvyklých klíšů vymyká. Už zde nám totiž Harant nabízí svůj velmi plastický a zároveň subjektivní autoportrét. Je to zřejmě už z jeho snahy odlišit se od jiných cestovatelů, kteří své zkušenosti rovněž literárně zpracovali. Harant nebyl zdaleka prvním autorem, který v českém prostředí vydával cestopis líčící putování východním Středomořím. Právě proto pokládal za

nutné vysvětlit, proč tak činí a v čem bude jeho dílo jiné, popřípadě i lepší než díla jeho předchůdců. Výslovně se zmínil o Martinu Kabátníkovi z Litomyšle a o Oldřichu Prefátovi z Vlkanova. Zdůraznil, že Prefát pobýval pouze ve Svaté zemi, a že trasa, kterou absolvoval, byla přibližně poloviční v porovnání s Harantovou poutí. O Martinu Kabátníkovi pak doslova napsal: „*Ač v těch zemích všech byl, v kterých i já, však jest je velmi jalově a nepodstatně vypsal, nic jiného nežli své příběhy oznamujíc, což vedlé mého úmyslu, kterýž k tomu směřuje, aby v něm definici nahore položené, strany peregrinací, ve všech artikulech zadosti se stalo, postačiti nemůže.*“ Přezíravé hodnocení Kabátníkova cestopisu tak mířilo – řečeno dnešními slovy – jednak na jeho subjektivitu, jednak na jeho nevědeckost. Harant Kabátníkovi vytýkal, že si neuvědomuje mnohovrstevnatý význam cestování nikoli ve smyslu uspokojení vlastních zálib, ale ve smyslu poučení a poznání, které se dá následně efektivně zúročit ve prospěch cestovatele samotného i ve prospěch prostředí, do něhož se zcestovalý jedinec navrácí. Harant zde tedy vystupuje nejen jako světaznalý muž, ale i jako vzdělanec, schopný rozlišit subjektivní potěšení z návštěvy dalekých zemí od objektivní důležitosti cestovatelských aktivit. Právě zdánlivě okrajová zmínka o prospěšnosti cestování a užitečnosti zcestovalých jedinců pro společnost umožňuje rozkrýt další

rovinu Harantovy sebereprezentace, kterou ve svém díle nabízí. Mám na mysli následné zúročení zkušeností a dobré znalosti cizích zemí v kariéře zcestovalého šlechtice. Připomeňme, že Kryštof Harant své dílo dedikoval císaři Rudolfovi II. V roce 1608, kdy cestopis vyšel, byl Harant Rudolfovým komorníkem a byl tedy s císařem v pravidelném kontaktu. Nepatřil však k lidem, kteří by dokázali tuto skutečnost využít ve vlastní prospěch. Přesto nepochyboval o svých schopnostech, opravňujících jej k budoucímu vzestupu. Zvolil tedy manévr stejně důmyslný jako průhledný. V předmluvě k cestopisu velice obšírně vychválil přednosti těch šlechticů, kteří byli – stejně jako on sám – vysoce vzdělaní a velmi zcestovalí, avšak – na rozdíl od něj – už dosáhli skvělé kariéry u panovnického dvora i v hierarchii zemských úředníků. Výběr těchto osobností příliš nepřekvapí – Harant se rozhodl vyzdvihnout zásluhy Zdeňka Vojtěcha Popela z Lobkovic a Viléma Slavaty z Chlumu a Košumberka. V dlouhém a košatém souvětí vychválil přednosti Lobkovic, který „*projev a shledv Itálii, Hispanii a jiné mnohé země, po navrácení se z nich domův od Jeho Milosti Císařské nejprve do říšské rady vsazen byl, potom pak v brzkém času k vzácnému úřadu nejvyššího kancléřství království tohoto povýšen a povolán jest; v kterémžto povolání svém tento pán po ta léta skutečně a chvalitebně nad obyčej a*

paměť tohoto království s velikým Jeho Milosti Císařské zalíbením řídí, spravuje a v něm trvá.“ Harant ještě neopomněl zdůraznit, že Lobkovic dosáhl úřadu nejvyššího kancléře ve velmi mladém věku; bylo mu pouhých jedenatřicet let. Velmi podobně Harant zhodnotil i zahraniční zkušenosti a následný společenský vzestup Viléma Slavaty. Nezapomněl vyjmenovat všechny jazyky, které se Slavata během svých cest naučil, ale ani všechny úřady, které po návratu domů postupně získal. Pokusme se teď zamyslet nad důvody, které Haranta vedly k tak demonstrativním projevům obdivu vůči dvěma mužům, kteří sice byli podstatně mladší než on, ale z hlediska kariéry a společenského uznání ho už nenávratně přerostli a zastínili. Nelze samozřejmě vyloučit, že tyto pasáže vkomponoval Harant do předmluvy ke svému cestopisu výhradně proto, že k oběma šlechticům cítil upřímný obdiv. Jako pravděpodobnější se ale jeví jiný výklad. Sám Harant, který co do vzdělání a zcestovalosti za Slavatou a Lobkovicem rozhodně nezaostával, pojal vydání svého literárního díla jako příležitost ke zviditelnění vlastních předností a schopností. Když obdivně psal o zcestovalosti Lobkovic a Slavaty či o jejich jazykových znalostech, vlastně jen zdůrazňoval tytéž přednosti, které měl také on sám. Slovy obdivu na adresu obou aristokratů chtěl zřejmě císaři Rudolfovi jasně naznačit, že je hoden přinejmenším stejných poct, jaké panovník prokazoval oběma mladším šlechticům. Harantova sofistická argumentace však nespĺnila svůj účel a její autor nadále

marně čekal na takovou intervenci ze strany panovníka, která by napomohla jeho vzestupu. Obdivné věty na adresu světaznalých šlechticů oplývajících rozsáhlými a všestrannými znalostmi a zkušenostmi však jasně naznačují, jak velký význam přikládal Kryštof Harant právě vzdělání. Svou vlastní učenost a zcestovalost chápal jako nutnou podmínku úspěchu; takové přednosti však neměly jeho kariéru vzestup jen usnadnit, ale do jisté míry i oprávnit – a otevřít tak před vzdělaným šlechticem cesty, po nichž ti méně vzdělaní neměli nárok kráčet. Jen velmi těžce se Harant vyrovnával s tím, že realita vypadá zcela jinak a že o úspěchu a uznání okolí do velké míry rozhodují zcela jiné faktory než jen osobní kvality jednotlivce.

Harantovo literární dílo však nenabízí jen indicie o Harantových osobních, společenských a politických ambicích. Autor se zde svým čtenářům představuje i jako člověk velmi všestranný a především sečtělý. Odkazuje na bezpočet klasiků antické, středověké i soudobé literatury. Inicium výzdoby svého díla dřevoryty Jana Willenberga, aby mohl realie navštívených zemí představit co možná nejnázorněji. V neposlední řadě pak demonstuje i své skladatelské schopnosti. Na závěr prvního dílu svého cestopisu totiž včlenil notový záznam moteta *Qui confidunt in Domino*, k jehož vzniku ho inspiroval pobyt v Jeruzalémě. Harantova sebe prezentace se však neomezuje jen na zdůrazňování vlastních intelektuálních předností. Chce být vnímán i jako fyzicky vysocí zdatný muž, který úspěš-

ně zvládá veškeré strážné nesmírně náročného putování. Nezapomene se zmínit o nepříjemné kožní chorobě, která ho trápila po většinu jeho cesty, avšak neodradila ho od úmyslu navštívit vše, co si předsevzal. Píše o mořské nemoci, kterou úspěšně překonal. Několikrát připomene, že na rozdíl od jiných poutníků uměl velmi dobře plavat. Zvláštní pozornost pak věnuje zdůrazňování své pohotovosti, rozvahy a chladnokrevnosti, díky nimž se i se svými druhy několikrát dostal z velmi ošemetné situace. A právě zde se Harant musel chtít nechtě uchýlit k líčení kratších či obsáhlejších epizod, které během svého dobrodružného putování zažil. Činil tak přesně to, za co v předmluvě ke svému dílu odsuzoval cestovatele Martina Kabátníka. Snad své příhody nepokládal za natolik „jalové a nepodstatné“ jako ty Kabátníkovy, snad si v průběhu psaní uvědomil, že bez ozvláštňujících momentek ilustrujících náročnou cestovatelskou každodennost by jeho dílo naprosto ztratilo kouzlo bezprostřednosti i schopnost oslovit a strhnout čtenáře. V každém případě však nakonec napsal knihu, která není jen cestopisem, ale také autoportrétem. Shrneme-li ty rysy, které Harant v rámci své literární sebe prezentace upřednostnil jako dominantní, bude se nám jevit jako všestranně vzdělaný, fyzicky zdatný a sebevědomý muž, který si ví rady v každé situaci, který ovšem není takový podivín, aby cestoval jen tak zbůhdarma pro zábavu. Své osobní kvality i své zkušenosti z dalekých zemí vnímá jako součást

předpokladů k budoucí kariéře. Je připraven zhostit se všech úkolů, které mu jeho panovník svěřil, a zaujmout ve společnosti takové místo, které odpovídá jeho nemalým kvalitám. Dlužno dodat, že zatímco uznání a respektu ze strany sobě rovných se Harant dočkal poměrně záhy, na ocenění ze strany panovníka čekal ještě dalších jedenáct let. Úřad prezidenta české komory, na který neúspěšně aspiroval už za vlády Rudolfa II., mu svěřil až Fridrich Falcký. A to byl i počátek Harantova konce. Navzdory své inteligenci a vzdělání nedokázal pochopit, že úspěch a vzestup si nelze automaticky nárokovat jen proto, že k němu má člověk všechny osobnostní předpoklady. Autoportrét, který nabídl na stránkách svého cestopisu císaři Rudolfovi II. i všem vlivným osobnostem, které mohly spolurozhodovat o jeho dalším osudu, se tak minul účinkem. Zůstal však trvalou výpovědí o sebe prezentaci tohoto šlechtice a intelektuála. Jeho společenské a politické ambice zůstaly po převážnou část života nenaplněny, ale jeho vysoké sebehodnocení v hlavních rysech akceptovali badatelé interpretující jeho dílo i s odstupem několika staletí. Mimořádné vzdělání, zcestovalost a světaznalost tak sice Harantovi přes jeho veškerou snahu neotevřely cestu ke kariéře, ale zato mu otevřely cestu k nesmrtelnosti.

Marie Koldinská
(předneseno na sympoziu *Kryštof Harant z Polžic a Bezdržic a intelektuální život jeho doby, konaném na hradě Klenová ve dnech 2.–3. května 2008*)

Harantova osobnost inspiruje dodnes

Cesta Kryštofa Haranta do Svaté země je známá, ne už tak jeho putování do Španělska o šestnáct let později v roce 1614, kdy spolu s Oldřichem Desideriem Pruskovským z Pruskova měl za úkol odevzdat z pozůstalosti císaře Rudolfa španělskému králi Filipu III. řád zlatého rouna. Zpátky se vrátil téměř po roce a cestu popsal v německy psaném rukopise, který se však bohužel ne-

dochoval.

Přesto zprávy o této cestě mohou být i dnes inspirací, jak se to stalo **Jiřímu Moldavitovi** k napsání *Fragmentu toledského*, příběhu o setkání Haranta a věštky cikánky ve španělském královském městě Toledě. Fragment je součástí jeho připravované knihy, která bude mít název *Malé příběhy velkých měst*.

-vt-

Jiří Moldavit Frangment toledský

*V Toledu jde po tržišti
hradu Pecky český pán.
V záři slunce zde se blyští
šperky, zbraně, porcelán.
Milo oku hledět kolem
na tu pestrou díla směs.
Uleť, vráno, před sokolem,
nevíš, co ho napadne!
Pán je pán a ty jsi smetí,
pouhá lidská potvora.*

*Zůstala mu státi v cestě
jako živá závora.
Hledí na tu starou vránu
světa znalý český pán.
Má dát měďák nebo ránu?
Už je k daru odhodlán
a tu rychle jeho dlaně
cikánka se zmocnila:
„Neboj ty se mořské pláně,
kde se v bouři vichry rvou;*

*směle harcuj ve střel roji -
nestihne tě žádná z nich.
Ani šelmy, skryté v chvoji,
ani jedu z listů knih,
neboj ty se vzácný pane,
tam smrt tebe nečeká.
Hůře je, když stromy plané
rostou v mysli člověka.
V téhle brázdě síla ducha -
zrno dobré, pěkný klas ...*

*S číší plnou služba suchá,
králi svůj jsi dával čas.
A zde na té čáry hrotu
hvězdu slávy vidím plát.“
Pustili se do chechtotu,
ti, kdož přišli poslouchat:
„Snadno hádáš, vráno černá,
podle erbu na slávu,
vždyť u krále služba věrná
patří šlechty ke stavu.*

*Nedbá ona jejich smíchu
a dál hledí v jeho dlaň:
„Vyhýbej se hádce mnichů,
neměj víru v cizí zbraň -
jenom rodné hroudy cena
může zvednout k boji lid.“
„Mluvíš, babo, do ztracena,
lidí dobrých rušíš klid ...“
Cítí Harant v srdci tíhu
a chce dlaň svou uvolnit.*

*„A zde dnů tvých přeřal rýhu
tvého krále spadlý štít.
Promiň hubě mého stavu,
odpusť volu, že jde z vrat, -
z dlaně tvé čtu, že tvou hlavu
mečem srazí mistr kat.
Z davu slyšel smích i kletby
a byl k věci biřic zván:
„Tahle baba z čerta setby
v pěkný klásek vyrostla!“*

*Jméno dobré kvůli psici
vložit smolné do knihy?
Pošetilec věří sýci,
on však muž je učený!
Na císařském sloužil dvoře,
všude v dobrém dobrý byl,
přešel hory, přeplul moře,
z řeky svaté vodu pil.
Proč by tedy kata meč ...?
Baby prázdné, prázdná řeč!*

*Vážen on je mezi pány,
stojí v přízni koruny,
s hradem drží mnohé lány
a když sáhne ve struny ...
Ted' se Harant usmál chabě:
„Proč biřice tady zvat?“
Stříbrný dal peněz babě,
však se budou doma smát,
až se dočtou z jeho knihy,
co mu věští v dlani rýhy.*

Osobnosti Peckovska

Albertina Bendová - varhanice, fotografka, malířka

narozena 8. 12.1869 v Pecce

zemřela 28. 3. 1952 v Pecce

Albertina Bendová byla nejmladší ze šesti dcer peckovského sládka Jana Bendy a Anny Bendové (roz. Munselová), ta se po úmrtí manžela v roce 1873 provdala za jeho bratra Ferdinanda Bendu. Albertina měla pět sester – Hermínu, která zemřela mladá, Annu (provdanou za Jana Špriňara, vrchního zemského radu v Praze), Leopoldínu (provdanou za Alberta Němečka, vrchního inspektora státních drah v Praze), Marii (provdanou za JUDr. Jaromíra Chlistovského, advokáta v Praze) a Johana (provdanou za Josefa Havla, revidenta státních drah ve Vídni). Po rodičích zdělila vinopalnu, pole a les, patřila tudíž k vyšší peckovské společnosti. Příležitostně pobývala a zřejmě i studovala v Praze a Vídni, kde byly provdané její sestry. S předstihem tedy získávala přehled o módních trendech i technických novinkách, které pak přinášela do Pecky. Byla prý nejen první majitelkou fotoaparátu, ale i bruslí. Za mla-

da si je přivezla z Vídně a pak se v dlouhých sukních, s rukama v kožešinovém rukávniku - štuclu a s vlněnou šálou kolem krku proháněla po pivovarském rybníku s kluky na želízkách. V Pecce byla dále propagátorkou jízdy na kole, na něm tenkrát ženy mívaly síť, aby se dlouhé sukně nezapletly do kola, a také velký zvonek a bičík, aby se zbavily psů, kteří se za cyklisty často hnali. Později si jako druhá na Pecce po panu Vackovi pořídila rádio.

Nikdy se neprovdala a svobodná prožila celý život v Pecce. Po městečku chodila v létě jako pravá dáma se slunečníkem a v zimě s velkým persiánovým štuc-

lem. Výjimečná byla i tím, že měla skleněné oko. Jako malé děvče si o žních poranila oko stéblem, ale vzhledem ke známostem jí ve Vídni bylo voperováno náhradní.

Snad i díky zděděným genům, peckovští Bendovi pocházeli z rodu významných klasicistních skladatelů Františka a Jiřího Antonína Bendových, byla Albertina Bendová talentovanou klavíristkou a varhanicí. V Pecce učila děti hře na klavír a působila jako ředitelka kostelního chóru. Kromě toho také dobře kreslila a malovala, většinou obrázky svatých. Pro peckovský kostel sv. Bartoloměje vymalovala obraz sv. Terezie s Ježíškem. Fotografování se soustavně věnovala od

konce 19. století až do 30. let 20. století. Co se týče provedení, jsou její fotografie z dnešního pohledu spíše amatérské, ale ve své době byla vyhledávanou profesionálkou, fotografovala například skupinové snímky pro sbor dobrovolných hasičů nebo pro spolek divadelních ochotníků. Dodnes se zachovalo asi 350 kusů jejích skleněných fotografických desek, které jsou nyní součástí sbírek peckovského hradu. Je to soubor fotografií, který zprostředkovává autentický vhled do života městečka a jeho obyvatel v první čtvrtině 20. století. Většina fotografií se vztahuje k místům a lidem z okolí hostince U Modré hvězdy, bydliště fotografky Bendové, a k peckovskému pivovaru, s jehož nájemci, rodinou Chlistovských, byla příbuzensky i přátelsky spřízněna.

Ke stáru prodala slečna Bendová svůj majetek rodině Blažkových a sama se odstěhovala z vinopalny do domu čp. 6 na peckovské náměstí. Pohřbena je v rodinné hrobce Bendových na peckovském hřbitově.

Na jaře roku 2008 byla na peckovském hradě otevřena výstava Tváře a portréty, která představovala výběr ateliérových a příležitostných snímků Albertiny Bendové z let 1903 – 1925.

*Zpracovaly
Milada Hetfleischová
Věra Trybeneková*

Ze střípků mé paměti 9 - Povídej o Pecce

Dětem jsem asi jako každá máma před spaním vyprávěla nebo četla z dětských knížek. Nazpaměť znaly Čapkovu Dášenu a pohádku O pyšné noční košilce, Malého Bobše apod. Ale nejčastěji chtěly povídat o Pecce. Moje povídání o místě mého rodiště mělo také svá pojmenování, např. Proč se Rek bál bouřky, Jak Ivan táhl velkou borovou větev přes zralé žito, O splašeném koni pana Rejnarta a mnoho dalších. Jednou si můj starší syn povzdechl: „Mami, já ti tu Pecku tak závidím, v Praze nic takového prožít nemůžeme.“ Pecku všichni milují, nevzpomínají na dětství prožité v Praze, ale na prázdniny na Pecce.

A tak: Proč se Rek bál bouřky? Takto to děti asi slyšely: Šli jsme jednou s dědou a jeho věrným průvodcem Rekem na Jitra na houby. Bylo to v době, kdy rostly podborovky, rostou v borových lesích, ale

mohou se najít i tam, kde jsou smrčky a břízy. Podborovkovým lesem byl les Kolářův a Profesorův. Selské lesy měly svá jména podle majitelů a každý měl svá houbová tajemství. Do Profesorova náš děda nechodil, ten les byl celý oplocený a pan profesor Langner ve svém lese neměl houbaře rád. Kolářův les je dnes úplně jiný, podborovky už tam možná ani nerostou. Tenkrát jich tam bylo spousty. Sbírali jsme a ani jsme nezpozorovali, že se schyluje k bouřce. Za chvíli už hřmělo a blýskalo se. Prvým, kdo chtěl domů, byl Rek. Pobíhal nervózně a směřoval na cestu k domovu. Děšť byl na spadnutí, a tak se hledání hub muselo odložit a šlo se domů. Kolářův, později Chramostův les, je na horizontu nad dnešním fotbalovým hřištěm. Rek utíkal domů na Žizkov napřed, cestu znal. Prvé obydlí při cestě byla chalupa paní Holubové. Kolem zahrady byl tyčkový plot, který byl v jedné části pod mezí v jakém-

si táhlém dolíku. Při bouřce bývá vítr, někdy i prudký. Reček pelášil kolem plotu – porыв větru povalil jedno celé pole plotu od kůlu ke kůlu a Reka přitiskl k mezi. Té krásné černobílé kolii se nic nestalo, jen byla chudák uvězněna pod povaleným plotem. Bouřka řádila naplno, pršelo, spíše lilo, a my jsme s dědou byli teprve na půl cesty k domovu. Promočení jsme přišli k Holubovým a Rečka vysvobodili, plot se dal trochu uvolnit. Pes utíkal domů jako splašený a my jako zmoklé slepice za ním. Doma u babičky jsme honašli zalezlého pod kanapem stále ještě hodně vystrašeného. Rek se pak bál bouřky a vždy zalézal pod kanape, když jen v dálce zahřmělo. Věděli jsme proč a nevěříme tomu, že se každý pes bouřky bojí.

Mám dvě vnučky a dva vnuky. Také jim jsem přího-

dy z Pecky vyprávěla a také oni si je nechali mnohokrát opakovat. Povídáme si dodnes a jsou i chvíle, kdy mají chuť poslouchat. Také moje děti a vnučata mě obohatily o příběhy, které pak já vyprávím svým přátelům.

Sešla se u mne na chatě celá moje rodina, to je můj šťastný den, když je mám všechny kolem sebe. Vařila jsem, už nevím, co to bylo, ale vařila jsem u toho houskové knedlíky. Děti byly ještě malé, jejich matky dcera i snacha je hlídaly, aby se nepřejídaly. Dostala jsem příkaz dát jim jen dva plátky knedlíků. Babička poslouchat musí – má. Vojtíšek se ale přiloudal do kuchyně a povídal: „Babi, uškrť mi jeden nebo dva knedlíky, ale ať to máma nevidí.“ Uškrtila jsem, knedlíky krájím pomocí nítě.

Vzpomínala Helena Blažková

Ilustrovala

Ludmila Lojďová - Markovová

Láska a válka

Zápis z kroniky:

O prázdninách roku 1942 byla v Pecce zřízena kolonie dětí z říše, většinou z Porýnska. Umístěna byla v hotelu Roubal. V prvním turnusu bylo 56 dětí – chlapců s jedním učitelem. Německé úřady si vyžádaly i jednu učebnu ve škole pro jejich vyučování – a to v prvním poschodí. Kolonie měla zkratku KLV Lager (Kinderlandesverschickungslager). Byly to děti z bombardovaného území.

Jejich učitel měl opravdu těžkou pozici, aby je udržel v té nejmenší kázní. Za porušení kázně byly přísně trestány, ba i tělesně. Po delší době byli tito chlapci vystřídáni, odešli do jiných kolonií.

Pokračování, ale to se do kronik už nepíše:

Učitel a vedoucí německých chlapců se jmenoval Opitz, byl to mladý pohledný muž. Sice byl doma v Německu ženatý, ale to mu nezabránilo v tom, aby

se v Pecce nezamiloval. Zahleděl se do mladičké Libuše Rejlové z vidonického mlýna. Láska však nezůstala utajena a Opitz

byl za trest odvolán na frontu, ne z důvodu nevěry, ale proto, že se zapletl s ženou nižší rasy. Protože to byla láska oboustranná, Líba neunesla odvelení milého a odešla za ním do Německa. Tam však v roce 1944 při bombardování Berlína jako dvacetiletá zemřela.

Rodina na její památku vystrojila ve Vidonicích pohřeb, kde byla „jako“ pohřbena, do hrobu byla uložena prázdná rakev.

-vt-

Ad. Půda záložny ukrývala staré dokumenty (LP 2008/1)

K zajímavému článku o „pokladu“ na půdě peckovské záložny mám tuto doplňující zprávu.

Peckovský rodák pan Stanislav Pátý po celou dobu komunistické normalizace pátral po divadelní kronice spolku Tyl a po navazující sokolské kronice. Protože však pro svůj národnostní a protisocialistický postoj byl v Pecce u některých občanů neoblíben a to dokonce tak, že po své demobilizaci roku 1939 - byl československým důstojníkem a v roce 1938 fungoval jako inspektor pohraničního opevnění v Krkonoších v oblasti Výrovky – nedostal normální zaměstnání v okolí. Nakonec po různých „zaměstnáních“ dostal místo až v Bratislavě a tam mu ukázali důvod jeho potíží. Nechali mu přečíst kádrový posudek z Pecky, který podepsali vedle „tvrdých“ straníků KSC též jeho

přátelé, i ze Sokola, se kterými se denně stýkal a zdravil. Tím byl strašně zklamán a zahořkl a žil jen s několika přáteli a stále pátral po kronice a dvou sokolských praporech, které vyšly peckovské sokolky. Podezíral hodně Peckováků z aktivní spolupráce s KSC a StB, a to i nepartajníky. Nakonec zjistil, že kroniku a prapory měl starosta Sokola pan Josef Manych a ten je ukryl někde v záložně na půdě. Dokonce věděl, že při tom byl na půdě „táta“ Manych, pan „Tonda“ Kráčmar a Libor Zlatník. Protože po sametové revoluci byli již oba pánové mrtví, zbyl jen Libor, který by mohl dát svědectví. Jenomže Libor byl po celou dobu socialismu vysoce postaveným partajníkem. Jako penzista bydlel v Borovnici, ale pan Pátý se s ním nechtěl setkat. Přitom Libor zůstal věrným Peckovákem, a

proto jednou na peckovské pouti jsem se ho na toto zeptal, zda se na tu okolnost pamatuje.

„Samozřejmě ano. Bylo to brzo po 15. březnu 1939, brzy po zákazu činnosti Sokola. To mne jako staršího dorostence „táta“ Manych zatavil a požádal mne, abych na jeho dvorku vedle pekárny naložil hromádku cihel a dva kýble malty a odvezl to na půdu v záložně. Zdůraznil, že to nemám nikomu povídat a vozík pak vrátil zpět. Donesl jsem cihly a maltu až za dveře půdy, a když přišli Manych a Tonda Kráčmar, tak mne poslali pryč.“ A Libor mi hned bez nucení slíbil, že s námi na půdu ochotně půjde. A tak jsme se Standou a Liborem jednou odpoledne šli na půdu hledat. Měli jsme zednická kladívka a proklepávali zdi. Chudák Libor se po chvíli omluvil s tím, že je ještě partajník a že by za

to mohl mít ve své organizaci potíže a odešel. Dostali jsme se i pod podlahu, která byla na několika místech otevřená, ale nic jsme nenašli.

Potom pan Pátý zemřel. On miloval divadlo a hlavně ho organizoval, režíroval několik ochotnických představení v hostinci Pod Hradem a on to byl, který vybudoval jevištní kruhový horizont, tj. zařízení, aby se nemusely malovat kulisy a na jednotlivá dějství je bouřat a stavět, ale okolo celého jeviště na kolečkách se natáhla dle potřeby bílá či černá látka a na jeviště se dal jen potřebný nábytek.

Když už jsem vzpomněl pana Pátého, tak musím vzpomenout jeho malířského nadání, kdy maloval Pecku ze všech stran a za každého počasí i nečasu a taky, že na každé divadelní představení maloval grafické plakáty.

Břetislav Vejvoda

Z pozůstalosti pana profesora 4

Lesní plodiny

Za války, ale ještě dva, tři roky po ní, byly mou největší můrou lesní plodiny. Na houby jsem chodil rád, o těch to neplatilo. Zato borůvky, maliny a brusinky, to byla hrůza. Jakmile začala jejich sezóna, už jsme každou volnou chvíli trávili v lese.

Náčelníkem pro sběr borůvek byla babička z otcovy strany. Bydlela v podnájmu u Trejbalů u silnice za hřbitovem a výslechem procházejících tetek měla dokonalý přehled o jejich výskytu. Můj průměrný výkon byl asi 1 l za hodinu. Natrhat třílitrový džbánek borůvek, to bylo minimum. To se stihlo za odpoledne po vyučování. Na neděli byl limit vyšší, cca 5 l na mou ubohou hlavu.

Havelkovic babička byla také dokonalým manažerem. Měla rozhozeny sítě mezi „lufťáky“ a odbyt zvládla na výbornou. Za války jsme tržili 20 až 25 Kč za litr borůvek. Když si spočítám, že v roce 1953 byla měna, zpevňující naši korunu 5:1 a že v té době by litr měl stát 4 až 5 korun, potom následující inflace udělaly své, když dnes takto pracně natrhaný litr borůvek stojí 80 až 100 Kč.

Na borůvky, či jak se lidově říkalo „černé jahody“, jsme nejčastěji chodili za „Shnilý most“ a do „Myší díry“, někdy i k Hornímu Javoří do „Odnože“.

Sběr borůvek však byl elegantní záležitostí proti sběru malin. Ty se ponejvíce sbíraly v Jelínce a Kotlině, tedy v lesích patřících Wolfovým. Tito jako správní podnikavci, přišli na myšlenku, že nejen lesy, ale i maliny jsou jejich majetkem. Každý sběrač malin si mu-

sel koupit do lesa vstupenku, či jakési povolení k trháni malin. Přitom měl povinnost natrhané maliny prodat majiteli lesa. Výkupna malin byla u Wolfů na dvoře. Vše kontrolovali hajní. Nevím, kolik z toho „kšeftu“ získali majitelé lesa, ale já si vydělal na své první housle.

Poslední sezónní plodiny byly brusinky. Na ty jsme chodili vlevo za „Shnilý most“ nebo až k „Červenému kříži“. Brusinky se trhaly velmi pěkně, byly pevné a ze střepečků se daly zdrhnout. Tímto způsobem se získaly jak zralé – červené, tak i nezralé – bílé až zelené kuličky. To však vůbec nevadilo. Zralé se vybraly a zbytek se dal do tmy do sklepa dozrát. To se několikrát opakovalo, až všechny postupně zčervenaly.

Zcela mimořádné místo v lesních plodinách zaujímaly houby. Je to asi tím, že i když se říká, že se houby sbírají, není to pravda. Houby se nesbírají, ony se hledají. V tom je jádro pudla. Kdyby se houby sbíraly, byla by to pěkná otrava. Houby se musejí hledat a v tom spočívá romantika jejich sběru. Je to podobné, jako když se na poli hledají acháty. Najdete, nenajdete? V tom je kouzlo „sbírání“ hub.

V nejhorších letech války, kdy v obchodech se nedalo téměř nic koupit, jsme z březového proutí dělali kartáče na mytí podlah. Jemné březové proutí se spařilo ve vodě ve velkém hrnci. Potom se z větviček stáhla kůra. Do prkének ze starých kartáčů se pomocí pevného provázku vtahovaly svazečky bílých březových větviček. Po zaplnění

všech jamek v prkénku se větvičky v požadované výšce seřízly a kartáč byl hotov.

Prázdninové brigády

Do začátku éry „budování socialismu“ jsem o prázdninách vystačil se sběrem lesních plodin. Moc peněz se touto činností nezískalo, ale jak říkala moje maminka: „Každá koruna je dobrá.“ První cílevědomou letní brigádu jsem měl až v roce 1949. V tomto roce na jaře zlomením prostředníčku na levé ruce při roznožce přes koně skončila moje představa o dráze „houslového virtuóza“, a tak mi nezbylo, než se začít ohlížet po praktičtějším zaměstnání. Moje záliba v přírodě, sběr achátů v rodném Podkrkonoší i státní propaganda, hlásající mimořádný význam těžby nerostných surovin, mě stále více vedly k představě kariéry důlního inženýra. A tak o prázdninách mezi septimou a oktávou jsem šel na měsíční brigádu na důl Mayrau do Vinařic u Kladna.

Podmínky práce na kladenských dolech byly tehdy dobré. Jak jsem se později přesvědčil, tisíckrát lepší než na Ostravsku. Jít do Ostravy na první brigádu, tak by ze mne důlní inženýr nebyl. Na Kladensku jsem tehdy poznal „pány havíře“ a úctu k hornickému povolání. Část brigády jsem dělal v čelbě na překopu, druhou část u „ohňářů“. To byla velmi vysilující práce. Na kladenských dolech se ve směs těžilo z pole, to znamená od hranice dobývacího prostoru směrem k jámě. Při ražení překopů se stávalo, že ze sloje se začalo sypat uhlí a v těch místech při stropě sloje vznikla vzduchová kaverna,

ve které oxidací uhlí se sloj časem vznítala. Zasažené místo se ohradilo dřevěnou bariérou, za kterou se čerpala směs vody a popílku. Zatímco voda přes bariéru vytékala, popílek se za ní hromadil a oheň udusil. Práce ohňářů spočívala v ucpávání míst v bariéře, kde s vodou unikal i popílek. Divte se, ale otvory se ucpávaly slaměnými víchy. Prostředí v kavernách, kam jsme po žebříku museli vylézt, bylo děsné. Horko k zalknutí, ze stropu kapala horká, téměř vařící voda. Rychle jste se musel zorientovat, najít díru, kterou popílek unikal, nacpat do ní věchet slámy a rychle dolů. Když se každému z nás podařilo za směnu vylézt třikrát do kaverny, byl to výkon. Zbytek času jsme leželi a nabírali síly k dalšímu výstupu do „pekla“. Odměnou za tuto práci byl pro mne dosud nevidaný královský plat a zdravotní opatření a potravinové přídatky.

O rok později jsem maturoval, a tak jsem měl teoreticky již od června až do konce září „volno“. Tehdy se zrovna na Pecce dláždila silnice od radnice na křižovatku u Pátých. Tak jsem se na celý červen stal dlaždičem, respektive pomocným dělníkem.

Manžel mé sestřenice, hutní inženýr, mě přesvědčoval, ať jdu raději studovat hutnický, než hornický obor. Abych si to ověřil, sjednal mi měsíční brigádu v nové ocelárně Poldi Kladno. Z přátelství nebo také ze snahy o poznání absurdna, šel se mnou na brigádu do hutí i můj nejlepší přítel Jirka Tichý. On již měl v té době jasno, že půjde do Brna studovat veterinu.

Jestli se dá něco přirovnat k pecku, tak to jsou horké provozy v hutích. Úplně nejstrašnější byly noční směny. Prvních čtrnáct dní jsme dělali u martinek. V nich se z litinových housek a ze železného šrotu tavná ocel. Tato práce se ještě dala vydržet, ale druhých čtrnáct dnů jsme dělali v kanále pod elektrickými

pecemi. V nich se vyráběly speciální antikorozi oceli, které se tavily, pokud si dobře pamatuji, při teplotě asi 2200°C. Nejhorší naše práce spočívala při odpichu pece v zapínání tekutou ocelí naplněných kokil do háčků jeřábu. Ten je potom odnesl z kanálu na skládku. K uhašení ukrutně žízňě se pilo speciální 4°C pivo, nic

jiného se neosvědčilo. Měli jsme plechové korbele o obsahu 1 l a během odpichu a bezprostředně po něm, jsme 2 až 3 korbele vypili. Za celou směnu jsme vypili 10 až 15 l toho 4°C piva. Jirka jeden čas pil méně a hned měl potíže – řezání krystalů moče při močení.

Brigáda v Poldovce rozhodla, že v říjnu jsem na-

stoupil na studium hornictví v oboru geologický průzkum na Vysoké škole báňské v Ostravě.

Během studia jsem měl o prázdninách na dolech povinné praxe a k tomu ještě měsíc vojenského cvičení, takže na dobrovolné brigády už nebyl čas.

Jaroslav Havelka

Můj první dálkový pochod

Již je to více jak třicet let, kdy byly v módě turistické výlety v délce 15 až 100 km pochodu na jeden zátaž. Pořádal to kdeký turistický oddíl, některý tuto tradici udržuje do dnešních dob. V našem okolí byla neznámější „Novopacká padesátka“, Rumcajs v Jičíně, ze ZOO ve Dvoře Králové na Sněžku, „Alšovická padesátka“, Krkonošská šedesátka a stovka a další pochody.

V té době jsem již pracoval v podniku S Sa Z v Nové Pace. S několika kamarády Lavickým, Mařasem a Voňkou jsme se rozhodli, že musíme udělat také něco pro své zdraví - a také proto, že turistické hnutí není tak riskantní jako politické, jednalo se totiž o normalizační dobu po roce 1968. Rozhodli jsme se proto pro dálkové pochody. První náš pochod byl naplánován na polovinu června v roce 1976, a to Krkonošská šedesátka, na stovku jsme si hned napoprvé netroufli.

Začal jsem trénovat, obul jsem vysoké vojenské boty kanady, na záda vzal rukšak se zátěží a vyrazil z Pecky do Silničky brzo ráno pěšky přes Přibyslav. Tehdy moc aut nejezdilo a tak nehrozilo, že vás někdo svezí. Přesto mě asi při třetí cestě zastavil kolega Miroslav Pavel z Pecky, ale když jsem odmítl a zdůvod-

nil to tím, že trénuji, zakroutil hlavou a pokračoval v jízdě a já ve svižném pochodu.

Nastal den „DÉ“. Již v dopoledních hodinách jsem objel felicitací všechny kamarády, naložil je a hurá do Vrchlabí. Cestou jsme ještě plánovali, že se ráno stavíme na polévku, pivo a já nevím co a kde ještě. Start byl ve 13.30 hodin od pionýrského domu. Byl nádherný den, slunce páli- lo, teplota šplhala nad 25 stupňů. Start na šedesátku a stovku byl hromadný. Na šedesátku nás vyrazilo něco přes 130, kolik jich šlo stovku, nevím. Od pionýrského domu z Vrchlabí byl hned první trháč - za náměstím na kopec Žalý. Na první časovou kontrolu jsme došli všichni čtyři. Na Žalý jsem již zjistil první potíže. Když jsem si vyzul botu, neměl jsem na patě kůži. Celou patu jsem zalpil leukoplastí a pokračoval dál. Přes Zadní Žalý, Mechovinec až na Horní Mísečky, kde u Jilemnické boudy byla druhá kontrola. Do této kontroly jsme dorazili s kolegou Mařasem v době, kdy kontrolu opouštěli Lavický a Voňka. Na trase dál jsme se s nimi potkali ještě na Špindlerovce a pak až v cíli. Cestou na Mísečky mě stále kolem hlavy létalo 50 až 100 much a ovádů. Bylo ukrutné vedro, slunce páli- lo, pot

se jen řinul. Tenkrát jsem neměl žádné zkušenosti a tak jsem táhl v batohu náhradní boty, oblečení, lahev s čajem a kousky citronu. Když jsem někoho viděl s čelenkou, považoval jsem to za nenormální, ale brzy jsem poznal svůj omyl, pot se mi řinul po čele přímo do očí a ukrutně to páli- lo. Suma sumárum to nebyla pohoda z turistické vycházky a krásného dne, ale utrpení, které jsme kupodivu dobrovolně snášeli. Snažili jsme se jít co nejrychleji, jako by se jednalo o závod. Byli tací, trénovaní a zkušení, kteří většinu cesty utíkali, ale přírodu a okolí zřejmě vůbec neregistrovali.

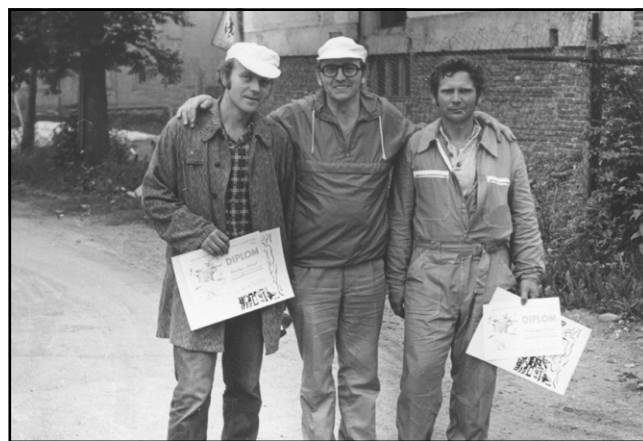
Na Mísečkách se obě trasy dělily. Sto kilometrový pochod pokračoval na Dvoračky a do Harrachova a dále na Violík, Martinovku, Petrovku a Špindlerovku, kde se cesty obou tras spojily. Pokračovali jsme vodo- vodní cestou přes Bedřichov do Špindlerova Mlýna. Tento úsek byl odpočinkový, šlo se stále z kopce, tedy s minimální námahou. Kontrola byla u poštovního úřadu. Pak to ale začalo. Přes Špindlerův Mlýn k Dívčím lávkám, k Jelení boudě a kolem Erlebachovy boudy až na Špindlerovku. To byl nekonečný trháč. Na Špindlerovce jsme si dali asi půlhodinový odpočinek a navečeřeli se. Na další

etapu se nám s Mařasem nechtělo vstávat. Všechno nás bolelo, ale vyrazili jsme. Cesta teď stoupala podél polské hranice směrem k Malému Šišáku, potom po polské straně kolem Stříbrného hřbetu a Stříbrného návrší k bývalé Obří boudě. Poslední paprsky slunce se již schovaly za obzor, když jsme stoupali na Sněžku. Do České boudy jsme dorazili před půlnocí. Tam bylo živo jako o manévrech, účastníci leželi po zemi, a jak jsme se dozvěděli, čekali, až je ráno lanovka odveze dolů. Někteří šli jen tak nalahko v teniskách, tričku, trenýrkách. Dal jsem si teplý čaj, ale byl jsem tak unaven, že jsem ho ihned zvrátil. Druhý čaj mě opět postavil na nohy. Chvilku jsme poseděli a zase dál. Lavického a Voňku jsme nadobro ztratili. Jak jsme vylezli z České boudy, tak se do nás dala hrozná zima, z Obřího dolu foukal studený vítr, v Obřím a Modrém dole ležel ještě sníh. V tu chvíli jsem ocenil náhradní oblečení, které jsem vláčel s sebou, a také baterku šajnovačku na tři monočlánky. Před vchodem do kaple jsme se přioblékli, natáhl jsem na sebe overal. Asi v polovině sestupu ze Sněžky jsme potkali jednoho účastníka, byl jen v trenýrkách a tričku, v ruce držel tatranku a šel úplně potmě. Šel stokilometrový pochod, ale bylo

na něm vidět, že je vyčerpan a trpí též zimou. Poznal jsem ho, byl to Kosina z Nové Paky, na horách dělal poštovního doručovatele, byl tedy trénovaný a hory znal. Jak jsme se později dozvěděli, zůstal již na Sněžce, ráno ho svezli lanovkou a šest týdnů si pobyl v nemocnici se zápalom plic. Asi hodinu po půlnoci jsme procházeli kolem Luční boudy, tam ještě hrála hudba, lidé uvnitř tančili a my s Mařasem jsme si v tu chvíli připadali jako blbci. Stoupali jsme k památníku obětem hor přes Modrou stráž nad Modrým dolem, na zemi pod nohama nám chroupal sníh. Najednou jsme v nočním tichu zaslechli ženský pláč. Ještěže jsem měl tu baterku šajnovku, panebože to byl sešup, stačilo, aby nám ujela noha. Na sněhu seděla dvojice mladých lidí, žena plakala, nevěděli jak dál, baterku neměli a báli se udělat krok. Vysvobodili jsme je a vedli je až k Výrovce. Pak

zůstali pozadu. Pokračovali jsme opět sami až na rozcestí u Liščího hřbetu k Dvorské boudě. Všude se rozprostírala tma, ani světélko ze žádného stavení, ale cesta již nestoupala, ale začala klesat, což pro nás bylo povzbuzení. Šlapali jsme kolem Zadních Renerovek, pak Předních až k Hříběcí boudě. Začínalo svítat, u Šestidomí již byly venku z kurníku slepice. U boudy byla dřevěná kád', do které přitékala voda, a tak slepice neslepice, lábali jsme vodu společně z té kádě. Nahoře ve Strážném byla u hospody poslední kontrola. Hospoda však zavřená. Sešlapali jsme do Horního Vrchlabí. Viděl jsem stále věž kostela, šli jsme jen jako roboti, kdyby nás někdo otočil, šli jsme klidně opačně, už jsme na sebe ani nemluvíli.

Konečně jsme došli opět k pionýrskému domu. Všude ve spacácích leželi účastníci. Najednou ohromný potlesk, který patřil nám,

Pánové Mařas, Lavický a Havelka.

Foto -archiv Miloše Havelky-

a někdo z davu prohlásil, už jsou tady další ze stovky! Kolik jich došlo do cíle ze stovky, nevím, ale vím, že s Mařasem jsme došli jako jedni z posledních, ale více jak 40 jich nedošlo do cíle vůbec. Občerstvení v pionýrském domě bylo až ve druhém patře a strmé schody k tomu jako dříve na úřadě v Pecce. Šel jsem si pro buřtu po čtyřech.

Ráno jsme jeli rovnou domů, ani jsme toho moc nenamluvili. Žádná polévka ani pivo. Moje žena mě již

vyhlížela na schodech v náručí s Verunkou, které bylo tehdy pět měsíců. Dívaly se, jak lezu do schodů. Ještě v poledne jsem se převaloval v posteli a nemohl jsem usnout, všechno mě bolelo. Ale puchýře se zahojily, tělo přestalo bolet, žádné útrapy nás neodradily a příští neděli jsme razili na další padesátku. Již žádný čaj, ale v každé hospodě, která byla při cestě, na stojáka jedno pivo a hned zase dál.

Miloš Havelka

Mým přátelům – in memoriam

jeho chuť a vytrvalost v psaní textů, získané profesí univerzitního pedagoga, mu zpříjemnila život v jeho poslední etapě. Knížka vzpomínek pohladí po duši, kdykoliv budete mít příležitost ji vzít do ruky. K jejímu vydání přispěli jak členové rodiny, tak vstřícnost tiskárny Glos. Jim všem srdečně děkuji.

Bronislava Havelková

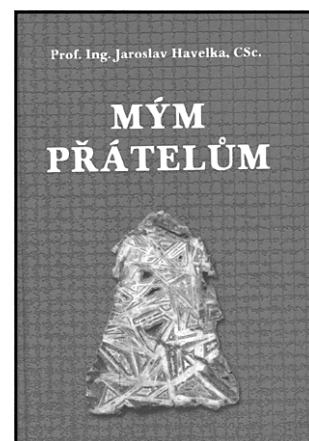
To je úvod z knihy Prof. Ing. Jaroslava Havelky, CSc., kterou jeho rodina vydala letos v květnu pod názvem *Mým přátelům*. Jsou to čtivé a poutavé kapitoly – Dětství a mládí v Pecce, Z Pecky na Slovensko na kole v roce 1946, Studium na novopac-

kém gymnáziu, Muzicírování, Studium na Vysoké škole báňské v Ostravě, Drahé kameny a jejich výskyt v širším okolí Pecky, Červenec 1964 s rodinou na Kubě, Přednášky na univerzitě v Havaně, Na vědecké konferenci v Mexiku ... publikační činnost a ocenění rodáka z Pecky, který se stal uznávanou osobností, který byl aktivním po celou dobu působení na škole, od nástupu v roce 1954 až do roku 1998, kdy odešel definitivně do penze. Profesor ložiskové geologie měl i svou 13. komnatu, v níž ukrýval vášeň pro sběratelství achátů. Byly to polodrahokamy jeho rodného Podkrkonoší. Celoživotní

nálezy věnoval do sbírek Geologického pavilonu Prof. F. Pošepného, menší část Základní škole v Pecce. Knihu doplňuje velké množství fotografií.

Profesor Havelka zemřel v srpnu roku 2007.

Miroslav Procházka

V době, kdy můj manžel již tušil, že přes snahu lékařů se jeho odchod z tohoto světa blíží, započal s písemným záznamem svých vzpomínek. Již dříve v penzijním věku rád přispíval do Listů Peckovska pár řádky z doby svého mládí. Jsem ráda, že

Brouci v Pecce a okolí

Před 20 lety jsem s rodinou bydlel v Příbrami a do Pecky jsem za rodiči přijížděl nepravidelně na návštěvu. Nedalo mi to, abych si „neodeběhl“ na Peckovsku zabroukařit. Podařilo se mi ulovit brouka z čeledi ELATREIDAE (KOVÁŘIKOVITÍ), kterých je u nás asi 160 druhů. Nedokázal jsem ho určit, jen jsem věděl, že je to některý druh z CARDIOPHORUSŮ. Brouk „cestoval“ po odbornících, ale nikdo ho neurčil a nakonec se ztratil, prostě nebyl vrácen. Po letech se ozval člověk z Pardubicka, že se mu dostal do rukou kovařík, který byl chytán v Pecce nějakým Jiřím Plecháčem a zda to jsem já. Dále chtěl vědět, jak a kde byl loven, mám-li jich více a další podrobnosti k lokalitě. Odpověděl jsem mu, že ani přesně nevím místo odchytu a chtěl jsem dotyčný kus vidět. Za pár dní za mnou do Pecky přijel i s broukem. Byl to Pepík Mertlík, dnes j e d n i č k a v KOVÁŘIKÁCH. O broukovi řekl, že je to Cardiophorus ebeninus, který je dosud ojedinele chytaný na Karlštejnku a několik kusů je známo ze dvou lokalit na Slovensku. Pro mne nastalo pátrání, kde jsem v Pecce mohl „ebeninuse“ ulovit. Vyhodnotil jsem tu nejteplejší okraje borových lesů a vyšel mi okraj Šturmova a okraj lesa U lázní. V roce 1997 jsem měl jasno. Lokalita, kde se brouk nachází je za lázněmi a je jen několik metrů veliká. Jinde jsem ho nezjistil. Měl jsem za to, že doba jeho výskytu je od

začátku června. V roce 1998 jsem lokalitu navštívil celkem 14x a ulovil jsem celkem 31 kusů. Prohlídkou pod „mikrákem“ jsem ale zjistil, že jsem určitě naložil dva druhy, které jsou si velmi podobné. A to zmínovaného C. ebeninuse a také C. nigerrimuse, ten ale má žít na dubu ..?.. C. ebeninus se vyvíjí v hrabance jehličí borovice. V dané lokalitě se skutečně nacházejí tři vzrostlé duby. Z uvedeného počtu chytených brouků bylo 14 jedinců C. ebeninus a 17 kusů C. nigerrimus. V roce 1999 jsem již od konce května pokračoval v průzkumu a počet jedinců byl takřka stejný jako v předešlém roce. Odchyt jsem prováděl oklepem okrajových borovic, břízek na sklepávalo (plachtu). V roce 2001 již začátkem května jsem zkusil částečně odkrýt hrabanku a podařilo se zaregistrovat: 1.5.–38 kusů, 2.5–14 kusů a ještě 3.5.–10 kusů. 8.5 jsem už nezaregistroval ani jednoho, brouci se rozlétli. Oklepem se mi potom podařilo ulovit jen 2 kusy za den. V roce 2002 jsem v uvedené lokalitě viděl 1.5. celkem 26 kusů a 12.5. už z oklepu jsem ulovil 3 kousky. V roce 2006 jsem v lokalitě zaznamenal jen 2 kousky a v roce 2007 rovněž 2 kusy. Letos 1.5. jsem v detritu a hrabance nezjistil žádného brouka a v oklepu jsem našel 1 kus. Lokalita se změnila. Je málo osluněná, zastíněná řadou vzrostlých břízů u potůčku a to broukovi už nevyhovuje. Dva kousky jsem ulovil v Doksech na Mladoboleslavsku a kole-

ga Mertlík ho chytil v Prachovských skalách na vrcholu Přívýšina. Říkal, že i tato lokalita zanikla zastíněním.

Ze STŘEVLIKOVITÝCH (CARABIDAE), kterých je asi 612 druhů, stojí za zmínku střevlíček Amara nitida, která je vzácná a vyskytuje se ojedinele, tedy všude a nikde, na celém našem území. V Pecce ji lovím u Šturmova lesa, kde se nachází mezi běžnými Amarami, těch je 52 druhů. Amara nitida je velice podobná Amaře senea, která je z Amar nejběžnější. Takže je třeba nalovit tak 100 Amar, vypreparovat je a 1 kousek z nich bývá vzácná Amara nitida, kterou od běžné pozná jen odborník. V republice jsou dva.

Dál jsem v Pecce několikrát viděl maličkou, ale dobrou Lebiu chlorocephalu a Lebiu cruxminor s černým křížem na červených krovkách.

Z NOSATCŮ jsem v Pecce objevil na hrázi u Podzimkova mlýnu dobrého Otiorhynchus pinastri, kterého odjinud nemám. Je to soumarčnick a od běžného O. ovatus se pozná jen zbarvením nožiček. Hodně jsem jich tam viděl v srpnu 2005 po dešti v odpoledních hodinách.

Z TESAŘIKOVITÝCH (CERAMBYCIDAE) je asi nejlepší Saphanus piceus, který je dost vzácný. Několikrát jsem ho našel utopeného v nádrži na vodu na parcele, ale i v kbelíku u domu. Jen jednoho jsem našel ve smrkovém lese v Odnoži pod kusem dřeva.

Jenom dvakrát jsem

v Pecce viděl krásného, velkého, zlatozeleně zbarveného, voňavého tesaříka Aromie moschata. Bylo to v červenci na jívách. Na osikách je v Pecce jinde nehojný, krásně žlutohnědý tesařík Saperda (ANAREA) carcharias. Tito brouci se objevují v červenci od 19.00 hodin, kdy vylézají po kmenech na listí. Samci někdy nalétávají na osvětlení. S ním je i Saperda scalaris, která je o málo menší a potom ještě o něco menší Saperda populnea, která má vývoj ve slabších kmíncích osik. Několikrát jsem viděl i Obereu oculatu, která je černá a má červená očka na stranách krčku a krásně žluté nožičky a tykadla.

V Pecce a v Bělé u Pecky v kompostech a na skládkách starých pilin je docela běžný, ale chráněný druh vrubounovitý brouka (SCARABAEIDAE), kterých je u nás 166 druhů, Nosorožik kapucínek (Orestes nasicatoris ondrejjanus). Jeho velké larvy žijí ve starých pilinách, kompostech a pařezech v triuchu několik let (až 5 let), než se z nich vylíhne tento krásný velký brouk. Samečci mají na hlavě velký růžek. Jsou to soumarčnicki a večer těžkopádně létají. Někdy přiletí i na světlo. Mám doma jednoho, který v noci přiletěl do továrny (TIBA) do sálu.

Z KRASCOVITÝCH (BUPRESTIDAE) toho v Pecce moc není, jelikož tito krasavci mezi brouky mají rádi teplo. Loni jsem ale našel krásného krasce Coraebus undulatus 18.7. v Pecce za domem Zele-

ňákových na přivezeném, nařezaném, dubovém dříví. Nejbližší známá lokalita byla do roku 1998 v Novém Hradci (Na Plachtě), kde byla řada starých dubů.

Pokud jde Slunéčka (COCCINELLIDAE), kterých je asi 86 druhů, tak v Příbrami jsem ulovil neuváděný druh SCYMNUS SCHMIDTI, dva kousky. Na podzim jsem na balkoně domku tady v Pecce chytil „nové“, k nám importované, slunéčko Harmonia axyridis a v únoru jsem jedno našel zimující pod omítkou na stupenském kostelíku. Zdá se, že se u nás pěkně rozšiřuje a asi bude vytlačovat ostatní druhy našich domácích slunéček.

Z MANDELINKOVITÝCH (CHRYSOMELIDAE), kterých je 561 druhů, bych se zmínil o červené mandelince Liliocercis lili, která žije na lilích a podobné L. mardigera, která má oproti předešlé červené nožky (ta má nožky černé) a žije na cibuli.

Na Sparglu-asparagusu, který lidé na Pecce pěstují spíš do kytic, žijí Crioceris asparagi asparagi, C. duodecimpunctata, C. guatuordecimpunctata a C. gvinguepunctata. Jejich larvičky často úplně spargl ožerou. Zakuklí se v zemi pod rostlinou a z jara je máme opět na rostlině. Na blatouchu je pěkná mandelinka Hydrothassa marginella. Prosocuris juncii jsem našel za lázněmi u potůčku k Žebrácké studánce. Chytil jsem ji spíš v Tatrách (má ráda zimu). Ještě jedna zajímavost. V Pecce na zahradě u Horáků roste kalina (VI BURNUM). Je také v rohu zahrady Langerů a

jeden keř roste v zahradě Lánských naproti Šturmovým. Tyto keře jsou každoročně ožrány a jsou skoro bez listů. Je to způsobeno larvami mandelinky Pyrrhalta viburni. Brouk je až v létě a není chytán běžně. V Pecce je ve stovkách kusů. Na jediné oklepnutí jich na plachtu spadne i více jak 60 kusů. V roce 2006 jsem za lázněmi na kvetoucích kopretinách ulovil 14 kusů Cassida leucanthemi, která je dosud neuváděná. V roce 2007 jsem je našel i na lokalitách u továrny a pod hradem u Nečásků.

Z rodu BYRRHIDAE, kterých je 28 druhů, jsem 9.10. 2006 v Pecce u Obrázku pod dnes již takřka mrtvým dubem prosem získal maličkého Simplorhina semistriata v počtu 11 kusů a další v patě ořešáku u fořtovny v lednu 2007. Běžný Pyrrhus pilula a B. fasciatus lezou i na náměstí v Pecce. Mají na těle jamky, kam schovávají nožky, takže vypadají jako kuličky.

Z MAJKOVITÝCH (MELOE), kterých je 35 druhů je v Pecce Meloe violaceus. Vidávám tak 1-3 kousky ročně. Jde o chráněný druh. Překvapení mě čekalo vloni v březnu, když jsem u Šturmova lesa našel mrtvolku Meloe (EURYMELOE) rugosus, což jsem nečekal. Jde o druh, který je na podzim, někdy přezimuje a krátce brzy z jara. Několikrát jsem ji tam i v okolí hledal, jak na podzim, tak i v předjaří, ale další jsem nenašel. Jako doklad výskytu postačí i tento jediný poškozený kus.

A na závěr o broucích na Peckovsku. Loni z jara

jsem si všiml, že kolem balkonu na domku pátrá samička přezimující sršně. Říkal jsem si: „Kéž by se usadila a založila hnízdo.“ To se opravdu stalo. Nevyháněl jsem ji, ani ostatní osazenstvo, které později vzrostlo snad na několik set sršňů. Pozoroval jsem je, jak létají a nosí úlovky pro své larvy. Nosí spousty uloveného hmyzu a z malého jezírka na zahradě ve skalce, kde mám lekníny, nosí vodu. Létají brzy ráno a dlouho do večera, aby nakrmila své nenasytné larvy. Za delších dešťů a pak koncem léta při klesajících teplotách vynášejí z hnízda mrtvé larvy. Proč o tom píší. U sršňů „žije“ brouk z čeledi DRABČÍKOVITÝCH (STAPHYLINIDAE), kterých je 1 391 druhů. Jde o maličké broučky milimetrových velikostí, ale brouk, který má rád sršně, je chlapík kolem 3cm velký, černý, lesklý s mohutnými, ostrými kusadly. Brouka láká pach sršňů a večer nale-

tuje na jejich hnízda a snaží se dostat dovnitř k hromádce, někdy spíše k hromadě hničících zbytků pod hnízdem, kam mouchy nakladly svá vajíčka. Brouk se živí larvami much. Je to tedy dravec. Za 6 týdnů jsem viděl 8 kusů brouků nalétnout na „moje“ sršní hnízdo. Nevím, kolik hodin jsem proseděl na balkoně pod hnízdem od 20,00 hodin denně, ale stálo to zato. Někdy se stává, že uvedený drabčík naletí i na dub, ze kterého vytéká kvasící šťáva, na kterou naletují sár sršně. Pokud se u nás letos zase usadí matka sršně, tak ji nebudu vyhánět. Tu kliku asi už nikdy mít nebudu.

V únoru 2008 jsem s manželkou u fořtovny u Wolfů našel na padlé olši „divné“ kůrovce (SCOLYTIDAE), kterých je u nás 12 druhů. Tak se těším, co to bude za zvláštnost, až to náš jediný odborník na tuto partu, ing. Knížek z Prahy, uvidí.

Jiří Plecháč

Pro úplnost...

V Listech Peckovska č. 1/2008 bylo slíbeno povědět trochu více o broucích, které můžeme potkat na Peckovsku. Pan Jiří Plecháč slib splnil a článek pro LP napsal.

Dovolím si tedy, bez vědomí pana Plecháče, citovat úryvek z příspěvku Jiřího Spružiny uveřejněného v entomologickém časopisu: Letos koncem června jsem opět uskutečnil několikadenní expedici do Kováčova na jižním Slovensku. Přibral jsem s sebou kamaráda Mílu Šandu (coleoptera) ze Žatce.... Cestou jsme se ještě stavili v Pecce, kde naše řady rozhojnil těžký kalibr-coleopterolog Jirka Plecháč. „Uvidíš Péro, to je Pan entomolog,“ připravil mě na setkání Míla, a jak jsem se v průběhu následujících dní přesvědčil, měl pravdu. Byť mu táhne na 68. rok, vesele šplhal jako veverka po kopcích Burdy, až jsme mu my, daleko mladší, málem nestačili (např. položení deseti zemních pastí na caraby mu trvalo sotva deset minut).

Petr Pavel

Včelařství na Peckovsku - rozhovor

Počátkem letošního roku proběhla tiskem znepokojivá zpráva o vážném ohrožení včelstev v naší republice. Včely ničí varroáza a včelí mor a zvláště po letošní mírné zimě se v některých oblastech očekávalo až poloviční snížení počtu včelstev. K tomu skutečně v rozsahu 30% až 57% došlo. Pohroma pro včelaře. Nejenže přicházejí o včely, ale musí se spálit zařízení, ve kterém se postižené včely chovaly, tj. zničení mnohaleté práce a vynaloženého úsilí. Obnova chovu v daném místě není možná hned, musí se počkat i tři roky a vyžádá si hodně nové práce, času i vyšších nákladů. Krajské veterinární správy vydaly nařízení, kterými v daných oblastech výskytu přijaly mimořádná veterinární opatření k zamezení šíření nebezpečného onemocnění včel.

Pro spotřebitele to znamená snížení produkce pravého, tuzemského, kvalitního včelího medu, a tudíž jeho nižší zásoba na trhu a v návaznosti vyšší cena. Nejde však jenom o včelí produkty, ale i to, že se v přírodě může negativně projevit nedostatek opylovačů rostlin a zemědělských produktů.

Téměř všichni stálí chovatelé včel v naší obci jsou sdružení v Českém svazu včelařů, o.s. Členů svazu zde na Peckovsku je celkem 18. Předsedou ZO Pecka je pan Josef Trybenekr z Bukoviny u Pecky.

Pane předsedo, kolik včelstev v současnosti mají včelaři na Peckovsku?

Dle statistického výkazu je v okrese 6186 včelstev (předchozí stav byl 6515). Členové ZO Pecka chovají celkem 182 včelstev. Opro-

ti předchozímu období je tu nepatrný, přirozený úbytek o 12 včelstev. Na Jičínsku jsme v tom měřítku na tom nejlepší. Jsou organizace, které mají úbytek až 32%. Nejvíce včelstev je ve Staňkově, celkem 65, v Pecce jich je 57, v Bukovině a Arnoštově dohromady 41, ve Vidonicích 5, v Bělé 8 a v Kalu 6. Takže Peckovsko je na opylování zabezpečeno.

Jaký je zdravotní stav těchto včel?

Po rozboru odebraného měli (tj. spadu pod rámky na dně úlu) byla ZO Pecka ve výsledku jedna z nejlepších na Jičínsku. Včelí mor se k nám nejbližší vyskytl v Brusnici, ale už přišlo od veterinary sdělení, že došlo k jeho likvidaci a už je i povoleno přesunů včelstev.

Je hlášen výskyt moru v Rovensku pod Troskami a byla k tomu vydána nařízená opatření proti jeho šíření, např. zákaz přesunu a kočování v té oblasti. My do toho už nejsme zahrnuti a u nás nikdo nekočuje.

Ono zasažení morem plodu je závislé na tom, kolik roztočů je ve včelstvu. Roztoč Varroa destruktor způsobuje Varroózu, nebezpečnou nákazu včel a včelího plodu, oslabuje je.

My jsme měli loňský rok naprosto bez roztoče Arnoštov, Bukovinu, Kal a Vidonice. Ve Staňkově a v Pecce byl výskyt zanedbatelný, akorát v Bělé jich bylo několik nalezeno, ještě také zanedbatelně, ale je to třeba hlídat, neustále hlídat a léčit.

Jak se včely léčí?

Léčili jsme to Formidolem. To jsou destičky, z nichž se odpařuje kyselina mravenčí, a dále Gabonem PA 92 a letos jsme objednali a budeme léčit Gabonem PF 90. Je

to jednoduché léčení. Dají se dva pásky napuštěné přípravkem proti roztočům do včelstva. Na rámky, za plod jeden, do kříže za plod na druhou stranu druhý, a jakmile přes ně včely přelézají, tak se roztoč zničí. Gabonové pásky se mohou dávat až po vytočení medu. Až se začne krmit cukrem.

Na podzim se též léčí Fumigačními pásky s přípravkem Variol FUM a MP10 FUM. Ty v úlu pomalu odhořívají a dým likviduje roztoče, kteří jsou mimo buňku.

Nejvíce se roztoči množí právě v buňce. Doporučuje se dát do úlu stavební rámky, nechat matkou zaklást a do zakladených buněk se roztoči nejvíce nachytají, tam se nejvíce množí. Plát vyříznout, oklepat včely a spálit ho. Nyní je i přípravek, kterým se buňky potírají, a také je možné k hubení roztočů požádat o aplikaci aerosolu, to je dražší.

Takže odpovědným přístupem chovatelů k důsledné preventivní činnosti jste se vyhnuli včelařské katastrofě?

Ano, důsledně dbát veterinárních opatření a nařízení, která každý měsíc veterinaria v Hradci Králové vydává.

Včely při sběru pylu létají z květu na květ různých rostlin a přitom se vzájemně potkávají a při vzájemném kontaktu může roztoč přeskochit.

Proti moru je důležité hlavně obnovovat dílo, dávat mezistěny, aby včely stavěly nové dílo, protože nákaza moru se nejvíce vyskytuje ve starém díle a zárodky moru dokáží přežít až 80 let. A nepřevážet z nakažené oblasti do čisté a dodržovat veterinární opatření.

Chov včel je pěkná záliba,

ale i poměrně nákladná, a zvláště když dojde ke ztrátám. Svaz však dostává dotace od Evropské unie a od státu. Poskytují se např. na pořízení zařízení, na obnovu včelstva, v boji proti varroáze stát přispívá na léčení až do výše 70% nákladů, přispívá na cukr. Ústřední výbor má založen svépomocný fond pro případnou úhradu škod, např. povodněmi, krádeží, apod. Je tu i pojištění pro případ úrazu.

Jak vidíte včelaření do budoucna?

Zdůrazňuji, že je opravdu potřeba získávat pro chov včel mladé lidi. Průměrný věk nás včelařů stoupá. A včely jsou pro život důležité.

Co myslíte, proč se mládež o chov včel málo zajímá?

Mají mnoho dalších zájmů a spousta lidí si řekne „mne píchne včela a já jsem na to alergický“. Na jednu stranu mají pravdu, ale ne všichni jsou alergičtí. Někoho včely poštipou a ani neopuchne. A také se musí začínat s malým počtem včelstev, je to koníček. Myslím, že vnuk Tomáš v tom nachází zálibu.

Jak už dlouho včelaříte vy? Přebíral jste to po někom?

Ne. Začal jsem sám, se dvěma úly a do chovu už dělám padesát roků.

Poslouchat povídání zkušeného včelaře o chovu včel, o jejich životě, o tom, co ovlivňuje kvalitu a chuť medu, o jeho zpracování je velmi zajímavé a článek o tom by musel být mnohem, mnohem delší.

Důležité však je, aby tito přirození opylovači rostlinstva překonávaly nástrahy škůdců a aby se jejich chovatelům dílo dařilo.

Děkuji za věnovaný čas a poskytnutý rozhovor.

Petr Pavel

František Khun – Páter Augustin 2. část

Povídka peckovského rodáka z knihy *Stíny života* vydané v roce 1926. V příběhu popisuje Pecku a její život druhé poloviny 19. století

S těžkým srdcem loučil se po prázdninách Augustinek s rodnou chaloupkou, kterou několikrát si obešel a políbil. Ještě večer před ranním svým odjezdem rozloučil se s Františkem.

Ráno po jedné hodině u Podzimků vstávali. Měsíc svítil jako rybí oko, potůčkem jakoby teklo rozlité stříbro, a kohouti se střídavě vesele pozdravovali.

Matka uvařila kávu a přinesla na stůl pro Augustinka upečené buchty, aby se na cestu posilnil. Ten však lítostí a zase radostí nevěděl ani, jestli jí nebo nejí. Chvillemi pro slzy na jídlo ani neviděl.

Otec naložil na menší lehký voziček kufr se šatstvem a prádlem, rozdělano postel: pelestě, postranice a prkénka, čerstvou slamou vycpaný slavník, uzel s peřinami – vyvedl z chléva kravičku – zapráhl ji k vozíku – a když se Augustinek ve světlici rozloučil s bratrem Karlíčkem – do semináře již přijatým bohoslovcem – přichystal se na cestu k městečku.

Smekl čepicí – poznal se svatým křížem, násadkou biče udělal tři křížky na zemi před kravičkou, bičem pošlehal jemně kravičku – mírně ji pobídl „vyje – malá“ a už opouštěl chaloupu.

V městečku čekal těžký, horský vůz se širokými, silnými ráfy na kolech – na společnou jízdu se studenti do města, pět ho-

din vzdáleného.

Augustinek s matkou, než vyšli ze světlice, pokropili se u dveří svěcenou vodou z porcelánové krogenky a smutně ubírali se za vozem.

Na kraji městečka před křížem u cesty otec zastavil. Všichni u kříže poklekli a zbožně se modlili za pomoc Boží Augustinkovi ve studiích. Měsíček mile se na všechny usmíval.

Když otec s matkou urovnal věci Augustinkovy do společného studentského vozu, obrátil kravičku a s Augustinkem se rozloučil. Na čele udělal mu křížek, objal ho a políbil, Augustinek políbil otci ruku, za všecko mu děkoval – a oba plakali. Kravička se smutně po nich ohlédla, Augustinek ji několikrát pohladil a již vystupoval na vůz s matkou i s ostatními studenty. Tatínek zamával ještě čepicí, Augustinek pozdrav opětoval kloboučkem – a oba povozy hnuły se ku předu – jenom že prázdný k chaloupce a s Augustinkem ke městu.

Ačkoliv ostatní studenti hovorem si cestu krátili, Augustinek mnoho řeči nenadělal. Když se ho nikdo neptal – nemluvil. Jenom časem pohlédl na matku na kufru vedle něho sedící. Bylo mu hrozně smutno. Jen vzpomínka, že tou cestou chodívali již dva jeho bratři a že bude bydlet jako oni u téže kvartýrské na „Sád-

kách“ za městem – vyjasnila mu poněkud oči.

Před sedmou hodinou byli ve městě. Ač to bylo jen menší město venkovské, na Augustinka, hoch z lesní tiché samoty, učinilo dojem ohromný. Líbilo se mu, jenom ten hluk a shon lidu se mu nelíbil. Pořád jako by za někým utíkali – i vojáci měli na spěch – jako by před branou stál nepřítel. Byl rád, když forman vyjel z postranních ulic i z náměstí, již jenom s jeho věcmi a jel temnou, méně oživenou ulicí za město k „Sádkám“.

„Je to ještě daleko, maminko?“ - otázal se Augustinek. „Už tam, hochu, budeme hned“ - odpověděla matka.

Přijeli k poslednímu stavení a pod ním na mostě – sklenutém nad tichou řekou – pravila matka: „Vidíš tam ten domeček v dřevěné ohradě?“ - „Tam to je.“

Přijeli na druhý most, nad mlýnským náhonem, a forman pravil: „Tady to složíme a odneseme na „Sádka“. Nemohu až tam zajet, je tam přes potůček jenom laťkový můstek.“

„Tak zase budu za potůčkem“ - pomyslel si Augustinek a slézal spokojeně s vozu.

Forman s matkou věci složili a po částech odnesli do domečku – kráčejíce od mostu na levo trávní pěšinou. Augustinek nesl v náručí prkénka.

Kvartýrská vlídně přijala milé, známé hosty a nového obyvatele vítala s úsměvem jako vlastní matka. Zavedla je do studentského pokoje a hned jim vařila kávu. Forman uctivě poděkoval, přál Augustinkovi zdraví a štěstí a poznamenal, že o druhé hodině vyjede k domovu.

Než byla snídáně – matka s Augustinkem v koutku u dveří postavila a upravila postel, a před ní umístila kufr. Druhé koutky byly pro postele dvou větších studentů, kteří měli přijeti zítra.

Hned po snídání vydala se Podzimková se synem do gymnasia – asi pět minut vzdáleného. Karlíček Augustinka o prázdninách připravoval, a proto s pomocí Boží šťastně odbyl přijímací zkoušku a byl zapsán do prvního ročníku.

Po zápisu prosila matka ředitele i katechetu, aby na hochu pamatovali jako na Karlíčka, a ti slíbili, že bude-li tak hodný a pilný jako byl on, že dostane týdně dva obědy a časem, že mu opatří pěkné kondice.

Čtyři obědy pro Augustinka vyprosila matka na místech, kde míval kondice Karlíček.

A odpoledne vyprovázal Augustinek maminku k domovu.

Forman, který každých čtrnáct dní sem dojížděl pro tabák a doutníky, měl už naloženo a vyjížděl z ná-

městí. Podzimkovi kráčeli pomalu za vozem. Za měsícem se rozloučili.

Augustinek políbil matce ruku, ta udělala mu na čele křížek, políbila ho a pravila: „Buď hodný, drž se Pána Boha a Pán Bůh tě neopustí.“

Pro slzy neviděl Augustinek maminku a maminka Augustinka. Ještě se několikrát za sebou ohlédli, Augustinek zamával kloboučkem, matka bílým šátečkem – ještě jednou se Augustinek ohlédl – a maminku již neviděl.

S á m a v c i z i n ě!
Myslí, že mu bolestí pukne srdce, když viděl jen samé domy, žádné lesy – všude jen cizí lidi – a marně se ohlížel po tatínkovi a mamince. Jenom kvartýrská byla toho dne jedinou živou bytostí, u níž našel utišení pro hořem rozbouřené své srdce.

Za několik dní bylo již jinak. Zapadl mezi studenty, seznámil se se svými

spolužáky, koupil si potřebné knihy a již mu hodiny rychleji ubíhaly a myšlenky odvracely se pomalu od rodné chaloupky víc a více ke gymnasiu – ke knihám a professo-

rům.

Knih a profesorů se Augustinek již nezbavil. Jenom jména a nápisy se měnily. A tak léta ubíhala, prázdniny jedny stíhaly druhé, o jedněch se

oženil Jeníček, o jiných stěhoval se Karlíček do hor Orlických – až po osmi letech zaměnil i Augustinek gymnasium za seminář.

*Vybrala -vt-
Pokračování příště*

300 let „Hostince pod hradem“ (čp. 59, staré číslování čp. 47)

Toto číslo postavil v roce 1709 Jan Kleiferstein, tkadlec ze Stupné. Od roku 1736 byl majitelem Jiřík Stomel, od roku 1877 Josef Stomel a po něm Johan Rykr, dále Jelínek, Leopold Vonka, František Poslt starší a od roku 1911 jeho syn František Poslt mladší.

Stavba byla koncipována jako tak zvaný herberg, objekt sloužící jako přechodné bydliště pro vandrovnické řemesla, kdy se mladí tovaryši vydávali do světa, aby získali praxi v oboru a po návratu si mohli zalo-

žit vlastní živnost. Jakmile se tovaryš dohodl s budoucím panem mistrem, bydlel u něho a stával se tak prakticky členem jeho domácnosti se všemi právy a povinnostmi.

V čase, kdy mladý tovaryš hledal zaměstnání, byl odkázán na herberg, kde se mohl najíst a vyspat. O úrovni služeb těchto zařízení se tovaryši vzájemně informovali a často je výstižně pojmenovávali. V průběhu let se název peckovského hostince měnil. Nejdříve se jmenoval

„U černé placky“, později „U zlámaného jelita“ a od počátku 19. století se jmenuje „Hostinec pod hradem“. Pan Poslt jej opatřil reliéfem hradu na průčelní fasádě a nechal provést řadu úprav, které umožnily Sokolu Pecka provozovat divadlo a kino.

Po smrti pana Poslta je Hostinec pod hradem pronajímán a jeho situace neumožňuje provádět včasnou údržbu - a tak se tato peckovská památka pozvolna ocitá ve stavu ohrožení.

Připravil Jaroslav Čerovský

Údolí růžových žab...

prázdninový fejton

Zašněrovali jsme vybledlý stan celťák a děda přišel se zajímavým doplňkem našich prázdnin. „Ukážu ti údolí růžových žab. Jde se na koupadlo.“ Vzpomněl jsem si na babiččina slova: dědu musíš opatrovat, dělá ptákoviny...pozor, on má srdce v trapu.

„Dědo, dej si na plešku kapesník...slunce hicije.“

„Míro, na koupadle mi neříkej „dědo“, ale Blažej.“

Děti, lidi se bazénu rojili, dováděli, ale my jsme opatrně vstoupili na mělčinu a postupně kráčeli do hloubky. Blažej si zvlažil vodou srdce, šplchl si na plešku a položil se do vln. Plaval bezva čubičku, hrabal rukama jako větrák, kopal nohama a štěkal vr, haf, Lidi se ráchali. – „Zíráš, jak ožily žabky?“ kuckal vodu.

Taky jsem se odrazil, splýval rukama a jednou nohou tápal po dně. „Z tebe by měl radost hastrman,“ křičel děda. Poté stáli se starým Kopřivou po kolena ve vodě a Blažej: „Vidíš támhle tu rosničku?...Nahore je bez!“ „Kvaky, kvak. Za mlada bych ji podplul a štípnul do patičky, ach, ach,“ zavzpomínal Kopřiva.

Ještě jsem si dal pár temp mezi ty růžové žabky a děda zajásal: „Kluku, ty plaveš...!“

A já jsem byl hrdý a říkal si“ až budu dospělák, tak budu podplouvat ty růžové žabky a budu je štípat do patiček.

Cestou domů jsme si pohvizdovali a děda alias Spící bůvol řekl: „K večeri bude apačská bramboračka.“ „Copak indiáni znali brambory?“ „Jasný! Dříve než Evropani. A budeš škrábat!“

A tak jsem se nemohl schovat do stanu, ale podílel jsem se na večeri. S dědou mně začínaly prima prázdniny. Howgh!

Miroslav Procházka

Hasiči soutěžili ve Lhotě

Letos se hasiči z našeho okrsku sešli v sobotu 10. května odpoledne ve Lhotě u Pecky.

V prvním kole soutěže v požárním sportu jednotlivé sbory nasadily celkem 10 družstev mužů a 6 družstev žen.

Pořadatelství se ujal SDH ve Lhotě u Pecky a lze jen konstatovat, že místní dobrovolní hasiči a jejich pomocníci své hostitelské povinnosti zvládli skvěle. Svědčil o tom jak dobře připravený prostor místa konání akce nad vsí na Klimešově louce, tak i zajištění ostatních služeb pro hasiče a jejich přítomné příznivce a diváky, především občerstvení a večerní zábava ve zbrojnici.

Zahájení sportovního odpoledne bylo sice naplánováno na 14 hodin, ale fakticky se začalo až o půl hodiny později. Rozhodčí byli opět, již osvědčení, ze Staré Paky pod vedením Karla Rajla. Samotné zahájení sportovního odpoledne, kterým si místní hasiči zároveň připomněli 105 let trvání svého sboru, s jehož historií byli přítomní seznámeni, bylo netradiční vtipným vystoupením souboru „Arthroza“ z Hořic v Podkr. Všichni pánové ve skupině, bylo jich devět a téměř všechny zdobily již stříbrem prokvetlé vlasy i vous, byli jednotně oděni v tmavých oblecích s tmavými klobouky a s deštníky v rukou jako hole, zatančili na doprovodnou hudbu dva skupinové tance s nonšalantní grácií a

až obdivuhodně křepce a pružně na to, co jim mohly klouby dovolit. Za své vystoupení sklidili zasloužený a upřímný potlesk.

Důležitým prvkem při takových to kláních, který má též podstatný vliv na kvalitu průběhu sportovního odpoledne, je počasí. Letošní bylo opravdu příznivé. Slunci, jež v tento roční čas dovede už dostatečně hrát a nabudit i řádnou žízeň, tentokrát jeho sílu nedovolily uplatnit bělavé mraky a nepravidelný, nevtíravý, ale chladný vítr, který však některým soutěžním družstvům srážel proud vody chrlený z proudnic, kterým se snažily zasáhnout střed terče. Pro objektivnější měření dosahovaného času byla po zkušenostech z předchozích let opět použita elektronická časomíra na štafetě. Na útoku bylo použito elektronické vyhodnocení zásahu středu terče proudem vody. Po zásahu se rozsvítilo červené světlo. To se však tuto sobotu jevilo jako problematické, a to velkou měrou díky větru,

ale projevil se tu i vliv určité nezkušenosti. Středový průměr terče, který musí proud vody zasáhnout přímo, je poměrně malý, a to vyžaduje opravdu přesné zacílení a dostatek síly k nasměrování a udržení proudnice. Protože ve vyšších kolech hasičských soutěží jsou tyto terče už běžné, je potřebné používat je už i v okrskovém kole. Pro diváky je však atraktivnější podívání na původní, klasické shazování plechovek. Protože se průběh soutěže odvíjel bez větších zádrhelů (menší problém s doplňováním vody do nádrže) a soutěžící byli disciplinovaní, mohlo být před 18. hodinou provedeno zhodnocení průběhu sportovního odpoledne a vyhlášení výsledků. Vítězové získali putovní poháry a ti na prvních třech místech v kategorii obdrželi od pořadatelů poháry, každé družstvo dostalo diplom se svým umístěním.

Starostu Lhoteckých hasičů Zdeňka Plecháče těší, že se akce vydařila a zhod-

notila se tak práce všech, kteří se svou měrou podíleli na její přípravě a na zajištění potřebných náležitostí ku spokojenosti snad všech (bráno odhadem) celkem asi 500 přítomných. Pořadatelé byli připraveni a dělali vše, aby ta spokojenost tu byla. Jen v nabídce občerstvení bylo dostatek piva i ostatních nápojů, guláš, 250 plátků opékaného masa, 30 kg klobás a 60 kg párků. Ve Lhotě se naposledy tato soutěž konala před více jak dvaceti lety. Děkuje všem za odvedenou práci a pomoc. Velkou zásluhu na zajištění potřeb přípravy a průběhu akce má jednatel sboru Pavel Murdych.

Rozhodčí byli též s průběhem soutěže spokojeni. Nevymykali se ničím mimo standard těchto akcí, náročnější terén byl dobře připravený.

Jak viděl dnešní odpoledne starosta okrsku Josef Mašek? „Rekl bych asi tolik, že tady jsou těžké terénní podmínky. Útočilo se do kopce, to nebývá, a přesto družstva dosahovala velice dobrých výsledků. Je to tým, a je to potěšující, že v soutěžních družstvech je hodně mladých, že vesnice dovedou postavit mladé družstvo, že se tomu sbory věnují. Je to příslib do budoucnosti, neboť je vidět, že je to baví. Je to záruka udržení stavu na dosavadní úrovni.“

A co lze říci na adresu pořadatelů? „Příprava byla velice dobrá. Škoda, že

technika při měření času na útok nebyla tak kvalitní a pro diváky nebylo ani tak atraktivní, když terče nefungovaly, jak by měly. Byla to jediná horší stránka soutěže. Důležité také je, že nedošlo k žádnému úrazu. Jinak pro organizaci soutěže Lhota udělala maximum a velice důstojně oslavila 105. výročí svého sboru.“

Neuškodí trochu statistiky. Průměrný věk všech

soutěžících mužů je 28 let, všech soutěžících žen je 25,4 let. Nejnižší průměrný věk u mužů má družstvo Vidochov I – 21,3 roků, těsně za nimi je družstvo Kalu -21,5 roků. Vidochov však postavil ještě II a tito muži jsou v průměru nejstarší – 40,6 let. Z ženských družstev suverénně nejnižší věkový průměr 17 let má družstvo Vidochov I. 28 soutěžících je ve věku od 15 do 20 let

a dalších 33 je do 25 let. Soutěžní družstvo má 7 členů.

Jen mládí v soutěži však nestačí. Důležité jsou i zkušenosti a také i ta pověstná momentální trocha štěstí, třeba že zrovna nefouká vítr.

Když je opravdový zájem o Požární sport, vůle vydržet tvrdou dřinu tréninku, odhodlání věnovat tomu většinu volného času a i mít trochu pověstného

štěstí, lze být i u hasičů vrcholovým sportovcem. Nelze však u toho počítat s velkou popularitou. Tomuto sportovnímu odvětví sdělovací prostředky a ostatní media nevěnují tolik zájmu, jako jiným sportům, i když je s nimi srovnatelný. Podstatný je pocit plného uspokojení z dosažených osobních výsledků.

Petr Pavel

Foto Vladimír Pavlata

Na slovíčko...

Ještě udýchaného po skončení útoku jsem na chvíli zdržel Zdeňka Křížka ml. ze Staňkovského družstva.

Zdeňka Křížka jsem vybral záměrně. Odpovědnou a náročnou práci hasiče si vybral za své povolání a navíc je úspěšný v Požárním sportu. V Hasičském záchranném sboru pracují z našeho regionu tři muži, ještě Karel Krátký a Roman Langner. Všichni v krajských soutěžích profesionálů reprezentují okres Jičín a úspěšně, v poslední době 3x vyhráli.

Kdy jsi se stal dobrovolným hasičem ...

Jakmile jsem měl 15 roků, začal jsem soutěžit za chlapy.

... a jako profesionál ?

K tomu jsem se dostal později, ve třidvaceti. A tam jsem se setkal s vrcholovým sportem.

U profesionálů jsou také soutěže?

Ano, jsou vypsány na celý rok. Jsou například ve vyprošťování, lezení na stěnu, ve volejbalu, ve fotbale a další. Já se zaměřil na Požární sport, tj. klasická štafeta, běh na 100 m překážek a výstup na cvičnou věž. Štafeta se běhá na oválu stadionu a na rozdíl od dobrovolných, kde se minimax

přenáší, se u profesionálů práškovým přístrojem naostro hasí hořící směs s benzínem. Hasič je ustrojen v lehkém nehořlavém oděvu. V podstatě to zahrnuje část odborné přípravy.

To soutěží družstva a jednotlivci?

Jednou za rok se družstva z jednotlivých okresů sjedou na krajské soutěži. U nás je to v Hradci. Vítězné družstvo však na republikové kolo nejedí, ale krajské družstvo je vytvořeno z těch nejlepších jednotlivců. Patnáct lidí, kteří se tomu opravdu věnují. Jsou společně tréninky, jezdí se trénovat do Hradce. Příprava vyžaduje hodně času, trénovat dvakrát

denně, 6 dnů v týdnu. Zimní příprava probíhá v kryté hale v Písku.

Skoro každý týden se jezdí na celorepublikové soutěže do různých měst, kde se konají jednotlivé závody - v Požárním útoku, Liga ve výstupu na cvičnou věž, Velká cena 100 m překážek. Jednou ročně se koná Mistrovství republiky profesionálních hasičů, kde jsou všechny disciplíny. Soutěží jednotlivci, ale za svůj kraj, který je vyslal jako výběr 10 nejlepších (9+1 náhradník). Časy jednotlivců se sčítají za družstvo. Mistrovstvím republiky vrcholí celoroční příprava. Vrcholem sezony pro toho kdo je v reprezentaci republiky jsou mezinárodní závody. Bývají v září a konají v některé ze zemí. Mistrovství světa se střídá s konáním Mistrovství Evropy.

Těchto klání ses také zúčastnil?

Jo. Dostal jsem se v roce 2005 na Evropu, která byla v Ostravě. Pozvali

mě do reprezentace dobrovolných hasičů, tam jsem za ně odběhl cvičnou věž. Byli jsme 7., ale, že jsme byli jako dobrovolní, šli jsme mimo soutěž.

Výstup na cvičnou věž je tvá disciplína. V čem spočívá?

Běh na čas po dráze 32,25 m se čtyřmetrovým žebříkem s hákem a potom s jeho pomocí výstup na věž do výše čtyř podlaží, tj. 13 m.

Takže v tom jsi ...

... čtyřnásobný přeborník Královéhradeckého kraje v Požárním sportu.

A ještě prozradím, že mistrem Evropy...

Minulý rok jsem už byl v profesionální reprezentaci a bylo to také v Ostravě, neboť v Maďarsku nějak organizačně nezvládli přípravu, tak to rychle přesunuli do Ostravy a tam jsem to vybojoval.

Dodatečně blahopřeji k titulu, děkuji za rozhovor a přeji další úspěchy.

Petr Pavel

Výsledky

Soutěžní družstva ve Lhotě u Pecky:

Muži: 1. Lhota u P. I, 2. Vidochov I, 3. Lhota u P. II, Vidonice, Bukovina, Pecka, Vidochov II., Kal, Bělá u P., Staňkov.

Ženy: 1. Staňkov, 2. Vidochov II, 3. Lhota, 4. Vidochov I., Bukovina u P., Pecka.

V **okresním kole** soutěže v požárním sportu, které proběhlo v sobotu 7. června na stadionu v **Jičíně**, náš okres reprezentovala družstva ze Staňkova. Muži se umístili na 2. místě z 20 družstev a ženy na 6. místě z 11 družstev.

V okresním kole soutěžili i jednotlivci v běhu na 100 metru překážek a i v této disciplíně prokázali své kvality. Ženám sice přední místa unikla, ale přesto jejich dosažené výkony si zaslouží naše uznání – Alena Vokatá byla 12., Ladislava Křížková 24. a Marie Rejthárková 36.

Muži bednu obsadili a další dokázali, že i oni patří mezi dobré běžce – Zdeněk Křížek byl 2., Karel Krátký 3., Jakub Čerovský 6., Miroslav Zverec 18. a Jan Pavel 28.

Děkujeme všem za dobrou reprezentaci. -pp-

Kulturní a sportovní léto na koupališti

5.7. - Cyrilometodějský pohár - turnaj ve volejbale smíšených družstev

12.7. - TPO III. kolo

13.7. - Beach volejbal smíšených družstev VII. Ročník

19.7. - Peckovská struna IV. Ročník Folk a country festival

26.7. - Nohejbal tříčlenných družstev

2.8. - Mistrovství Pecky v TRIATLONU

9.8. - TPO IV. Kolo

10.8. - Dřevěný Ondráš V. ročník divadelního festivalu

16.8. - Peckovská sluníčka - turnaj žen v beach volejbale

30.8. - Pouťový pohár – nohejbalový turnaj Open VII. Ročník

6.9. - Mistrovství Pecky v míčovém sedmiboji VIII. Ročník

13..9. - Hagiho pohár – bleskový turnaj v minikopané

27.9. - Vasilovo poetické léto – rozloučení s létem

Memoriál Jaromíra Tauchmana

18. ročník soutěží hasičských družstev

v sobotu 12. července

od 9 hodin

na hřišti v Pece

Soutěží se v požárním útoku o Pohár starosty

SHČMS okresu.

Srdečně zveme!

Hřiště nám slouží již 60 let

Ne vždy se sportovalo na dnešním fotbalovém hřišti, do roku 1947 sloužilo fotbalistům hřiště pod hrází rybníka Krakůvky a v době předválečné hřiště, které bylo v mírném kopci nad dnešním koupalištěm směrem k chatové osadě. Obě byla trochu z ruky a nesplňovala požadované parametry, proto se radní na zasedání 8. listopadu 1946 rozhodli, že vyhledají vhodný pozemek pro hřiště přímo v obci.

Sportovním klubem byla ustanovena komise, která zhlédla všechny vhodné pozemky v obci a zjistila, že nejvhodnějším místem pro zřízení nového hřiště je louka pana Vladimíra Šturmy a paní Anny Chládkové u mlýna pana Podzimka. Obě parcely totiž tvořily souvislý celek a zřízení hřiště na těchto pozemcích by nevyžadovalo velkých terénních úprav a vyhovovalo by všem tělocvičným korporacím, které měly o hřiště zájem. Jednáním o koupi pozemku byli pověřeni pánové Novotný, Krčmařík a Kracík. Nějakou dobu probíhalo jednání ohledně vykoupení pozemků, protože majitelé nechtěli pozemky prodat, ale byli ochotni je vyměnit za kvalitativně podobné, neboť je potřebovali do svého hospodářství. Později došlo k jednání se správou zdejší továrny Tiby o pronajmutí louky, za kterou by byl ochoten pan Šturm přenechat svoji louku ke zřízení hřiště. V jednu chvíli byla dokonce Tiba ochotna pozemek pro hřiště pořídit na své náklady. Dále se jednalo s panem Grohem z Bělé o koupi pozemku, na kterém by měla být zřízena sedadla a šatny.

Spolu s převodními poplatky vyšly obci náklady na pozemky na 50.000,- Kč. O zhotovení plánu hřiště byl požádán v listopadu 1948 ing. arch. Rydval z Nové Paky. V roce 1949 bylo započato s pracemi na hřišti – cihly byly zakoupeny v cihelně ve Staré Pace, v rámci dobrovolné pracovní povinnosti, která v těchto letech činila v obci pro všechny schopné muže od 16 do 55 let 30 hodin ročně, bylo mnoho vykonáno. Pro urychlení prací bylo však později jednáno s cikány, kteří zde pracovali na stavbě dálkového plynovodu a kteří byli ochotni ve svém volném čase pracovat jako placení brigádníci. Do podzimu 1949 byla výstavba hřiště zhruba dokončena.

Podle kroniky a vzpomínek pamětníků napsala Věra Trybenekrová

Společenská rubrika

Oslavili svá životní jubilea

Ve 2. čtvrtletí letošního roku oslavili svá životní jubilea tito naši spoluobčané:

- František Rulf z Pecky – 85 let
- Jiřina Kodymová ze Lhoty – 86 let
- Vladimír Šturm z Pecky – 85 let
- Květa Munzarová z Bukoviny – 80 let
- Augustin Plecháč z Horního Javoří – 86 let

Všem jubilantům přejeme do dalších let pevné zdraví, hodně spokojenosti a osobní pohodu.

Vítání občánků

V neděli 4. května 2008 byly přivítány do života tyto děti:

- Jakub Bezstarosti ze Staňkova
- Kateřina a Tadeáš Pospíšilovi z Vidonic
- Karolína Jeřábková z Pecky
- Lukáš Beneš ze Lhoty
- Jan Kalenský ze Lhoty.

Rodičům přejeme hodně trpělivosti, pevné zdraví a jen samou radost ze svých ratolestí.

Další číslo Listů Peckovska vyjde v říjnu. Příspěvky můžete průběžně vhazovat do novinové schránky umístěné na chodbě úřadu městyse (vlevo dole za lítacími dveřmi).

Uvítáme jakékoliv návrhy, podněty a připomínky.

Uzávěrka příštího čísla bude 10. září 2008.

Listy Peckovska

Časopis přátel Harantova městečka, vydává Úřad městyse Pecka.

Červenec 2008, ročník XV. Řídí redakční rada ve složení: Věra Trybenekrová, Miroslav Procházka, Petr Pavel, Šárka Kodymová, Marie Pavlová
grafická úprava Věra Kociánová

E-mail: obec.pecka@centrum.cz, <http://www.obec-pecka.cz>

Počet výtisků 300

Cena 15 Kč